

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1-80

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petlirata (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 20 v
za dva- in večkrat . . . 15,,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:

enostolpna petlirata po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ob nedeljah in praznikih ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branitnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7593. — Upravniškega telefona št. 188.

K zavzetju Lovčena.

Že tekom lanskega leta je bojna sreča popolnoma zapustila naše sovražnike, z novim letom 1916 pa doživljajo zopet poraz za porazom. Na zapadnem bojišču, kjer so držali svoje postojanke nad leto dni, so začetkom tekočega leta izgubili še tisti mali uspeh, ki so si ga bili priborili z uporabo velikih moči v zadnjih dneh minulega leta na Hirzsteinu in Hartmannsweilerkopfu v Vogezih. 7. in 8. januarja se jim bili tu iztrgani zadnji košček vojenih jarkov, pri čemur je padlo v roke zmagovalcev 1200 ujetnikov in 15 strojnih pušk. Pa tudi v Champagni se stalno drobi neznanatna pridobitev iz septemberske ofenzive in v še zadnjih dneh je bilo Francozom zopet iztrganih več opazovalnih postojank in jarkov in izmeri več sto metrov. K temu pride za Angleže izguba dveh linijskih ladij, oklopne križarke »Natale« (30. decembra) in bojne ladje »Eduard VII.« kakor tudi podmorskega čolna »E 17« in končna izpraznitev polotoka Galipoli. Rusi si popolnoma zamenjajo prizadevanja, da bi v vzhodni Galiciji in na besarabski meji dosegli kak uspeh ali da bi vsaj zaposlili ondaj tako velike vojne moči centralnih držav, da bi ovirali njuno akcijo proti Črni gori — Albaniji in proti Solunu. Kako gojlfive so bile te nade ruskega vojnega vodstva, priča najbolje ravnokar doseženi sijajni uspeh naše komaj nekaj dni trajajoče nove ofenzive proti Črni gori. Ne samo, da se je iztrgala Črnogorcem na vzhodni fronti postojanka za postojanko in da je strateško tako važno Berane sedaj v rokah naših zmagovitih čet, marveč so Črnogorci pregnani tudi z Lovčena ter je s tem osvojen ključ na črnogorsko visoko planoto. Kadar bo zavzeta še Andrijevice, jugozapadno od Berana ob kolenu reke Lim, ki se tod obrne proti severu, bomo imeli na razpolago dobro prometno pot in potem bo naša ofenziva hitreje napredovala nego doslej, tembolj, ker obstoja za črnogorske čete na vzhodu, severovzhodu in severozapadu, odkar je osvojen tudi Lovčen, resna nevarnost, da bi bile odrezane od morja. Saj obvladuje ta 1759 m visoki skalnati vrh celo ozemlje jugozapadne Črne gore, kakor tudi cesto, ki vodi iz Kotora čez Njeguš na Cetinje in od tu na eni strani čez Rijeko v Bar, na drugi pa v Podgorico. Z osvojitvijo Lovčena je črnogorsko glavno mesto najresnejše ogroženo. Še nekaj dni in kralj Nikolaj bo moral bežati iz svoje dežele, čeprav je njegovo vojno vodstvo v svojem poročilu še nedavno vsemu svetu zatrjevalo, da tega nikdar ne misli storiti; še

nekaj dni in kralj Nikolaj bo delil osodo kralja Petra, — da ne bo imel več koščka lastne zemlje.

Osvojitve Lovčena pa ni samo v vojaško-strategičnem pogledu izredno velikega pomena, marveč pomenja tudi politično silno velik uspeh naše monarhije. Gora, ki ne obvladuje samo črnogorske visoke planote na jugozapadu, marveč tudi Kotorški zaliv, je bila že dolgo žarišče črnogorske deželne obrambe na eni strani, na drugi pa cilj vojaško-političnih želja naše monarhije. Saj je Lovčen stalno ogroževal naše najjužnejše vojno pristanišče na Jadranskem morju, stalno ogroževal krasno Boko Kotorško ter bil obenem važno oporišče in izpadna točka vseh monarhijsko-vračnih podjetij v tem skrajnem jugovzhodnem kotu. V rokah srednjevelike države ali celo velesile bi bil Lovčen za vlado Avstro-Ogrske v tem delu Adrije in Dalmacije izredno nevaren. Zato tudi so Črnogorci tako žilavo držali to skalno goro, ki je bila zanje »sveta gora«. Saj so bile na to goro navezane njihove nade, da kdaj zavladajo nad južnovzhodno Dalmacijo, nad Boko Kotorško in Krivošijem ter nad Hercegovino. Odtod pa tudi prizadevanja naših nasprotnikov, zlasti Italije, da bi izključili, če mogoče za zmerom, da bi to goro dobila Avstro-Ogrska, pri čemur se niso strašili niti groženj. V letih 1908. in 1912/13. kakor tudi v začetku sedanjega svetovne vojne je bilo vprašanje o Lovčenu predmet jako vročih razprav med Dunajem in Rimom; ravno oziroma na Italijo so ovirali začetkom vojne našo vojsko, da ni bolj energično nastopila proti Črnogori. Odkar nas je pa italijansko izdajalstvo oprostilo vsake obzirnosti, smo dobili prosto roko tudi z ozirom na Lovčen. Sedaj je ta velevažna in tako preporna gora trdno v naših rokah. Večna slava našim četam, ki so po 18 mesečnih vojnih naporih in nepopisnih mukah v tridnevem boju zmogle tako sijajen vojni čin!

Naprej v Črno goro!

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 12. januarja. Uradno se razglasa:

Naše prodiranje proti Črnogorcem uspešno napreduje.

Med boji je pridobil nek oddelček višine zahodno in severozahodno od Budve, nek drugi oddelček pa 1560 metrov visoki Babjak, jugozahodno od Cetinja.

Cesarske in kraljeve bojne sile, ki prodirajo čez Lovčen, so pregnale sovražnika čez Njeguš.

Zasedli smo tudi višine vzhodno od Orahovca onstran meje.

Proti Grahovu odposlane bojne sile so se po boju, ki je trajal 70 ur, polastile višine jugovzhodno in severozahodno od Grahova. Število na črnogorski jugozahodni meji zaplenjenih topov se je po včerajšnjem poročilu zvišalo na 42.

V severovzhodnem kotu Črne gore smo vzeli z naskokom sedaj tudi višine južno od Berana.

Avstrijski oddelki so preprodili skupno z Albanci ostanke srbskih čet iz Dušajna, zahodno od Peči.

Namestnik načelnika generalnega štaba:

pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 12. januarja. Veliki glavni stan:

Nič novega.

Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

Budva leži v najjužnejši Dalmaciji, 16 km južno od Kotora.

Orahovac leži v Kotorškem zalivu, 8 km severno od Kotora.

Grahovo se nahaja 27 km severno-zahodno od Kotora.

× × ×

Na okoli 50 km široki fronti zasledujejo naše čete sovražnika čez jugozapadno mejo Črne gore; v več kolonah prodirajo med Budvo in ceto, ki pelje iz Grahova v Nikšić, hitro proti vzhodu. Čete, ki prodirajo čez in na obeh straneh Lovčena proti Cetinju, so bile predvčerajšnjem oddaljene le še 10 km od glavnega mesta Črne gore. Na severnem delu je vzeto križišče ceste, ki vodi v Cetinje in Danilovgrad.

Te operacije je podpirala kolona, ki je došla čez Orehovac, dalje severno prodirajoči oddelki so vzeli Grahovo ob cesti v Nikšić. Sovražnik se povsod trdovratno in obupno brani ter zbira rezerve s črte ob Tari in Limu, da bi zadržal popoln poraz.

Na severovzhodni fronti Črne gore je prodiranje od Peči proti Plavi zopet napredovalo. Pri Beranu smo zavzeli važne postojanke.

Črnogorsko poročilo o padcu Lovčena.

Cetinje, 8. januarja. (Uradno.) Avstrijska ofenziva proti naši celi bojni črti se krepko nadaljuje, posebno na severu in na vzhodu, kjer se bijejo ljuti boji. Po številu zelo premočni sovražnik napada že več dni divje na vzhodni bojni črti iz Peči. Večkrat smo ga odbili in smo mu zadali take izgube, da so morale korakati naše čete, da vzamejo zopet izgubljene postojanke, čez kupe mrličev. A prisilili so nas, da smo morali izprazniti Berane. Pri Kugusvu (na

zemljevidu kraja ni) in pri Mojkovcu Avstriji pri svojih poizkusih niso uspeli. S protinapadom se nam je posrečilo, da smo zopet vzeli Turjak, a ker so sovražnika ojačili, smo se umaknili na desni breg Lima. Pri Gradnasku (kraja na zemljevidu ni) se je posrečilo močnim sovražnim silam, da so se po ljutih bojih polastile več naših postojank, a nekaj med njimi smo jih zopet osvojili.

Na lovčenski bojni črti so pričeli Avstriji ljuto bitko, ki traja štiri dni, neprestano divja orkanu podoben ogenj z vojnih ladij in iz kotorskih utrdb. Sovražnik je prišel v naše prve obrambne postojanke na Lovčenu. Naše čete so ga večkrat odbile in so mu zadale zelo velike izgube. Bodoči večer se je boj ljuto nadaljeval, Avstriji so uporabljali dušljive pline, vsled česar so se mogli polastiti naših postojank pri Kuku in pri Krstcu. Morala naših vojakov je kljub pomanjkanju izvrstna. Boji trajajo dalje.

Posledice naše zmage na Lovčenu.

Vojni poročevalci poročajo iz vojnega tiskovnega stana 12. t. m.

Poročalo se je, da se mora lovčenski uspeh uvrstiti med najizvrstnejše uspehe. Dosegel se je, ker so sočelovala izborna vse topničarske sile s čudovitim junastvom naših napadalnih čet. Naše bojne ladje so streljale na morski strani iz izliva Tivat na kameniti lovčenski rob, o katerem se je sodilo dozdaj, da ga ni mogoče premagati. Lovčen je postal po mednarodnem topničarstvu podpiran v sedanjih svetovni vojski ena najmodernejših, najsilovitejših in najboljše oboroženih trdnjav. Črnogorske postojanke so bile tako močno utrjene, kakor si moremo sploh predstavljati baterije možnarjev, težke havbice in veliko srednjih topov je tvorilo

nasip iz železa in iz ognja

nad lovčenskimi strminami, po katerih se je plazila naša pehota proti vrhu. Na grebenu Solar so morali naši premagati močno naprej potisnjeno postojanko pehote, katero so ojačili s poljskimi in z gorskimi topovi in ki so jo vztrajno branili. V soboto smo se jo polastili.

Pehota je nato v varstvu topov pričela prodirati in napadati Lovčen. Napadali so celo nedeljo in ponoči do ponedeljka. V prvih jutranjih urah so zasedli naši tudi robne visoke planote. Črnogorci so izpraznili te postojanke šele v zadnji uri in so poizkušali med svojim begu podobnim umikanjem rešiti, kar so še mogli rešiti.

Naši oddelki so pričeli takoj zasledovati in so dosegli

Njeguš,

kjer se nahaja črnogorski arzenal in muni-

LISTEK.

Sveti večer na dobrdolski planoti.

Nastopila je tista noč, ki se je tako vesele srca vernih ljudi pod domačim krovom. Pozabljeni je ta dan vse gorje in naloge in se srca napajajo z mehko, blaženostjo. Sveta noč doma in — pri nas. Kakor razlikata. Ne sliši se milodoneči glas zvo- na, le kak glas topa, ki nosi smrt tudi na sveti večer, se prireži skozi deževno, težko noč. Začuje se pok puške vmes. Sicer mir tudi pri nas. Blažja čustva so morda napolnila tudi srca našega sovražnika, zato miruje. Morda ga teži zavest, da nam je s svojo verolomnostjo — krivopriščnostjo — oskrnil ta sveti dan. — Sveta noč, že druga na bojnem polju. Lani v Galiciji. Bili smo tedaj pobiti. Lačni, razdrapani in utrujeni do smrti smo se pomikali proti madjarski meji. Šli smo skozi gozd. Smreke so nas spominjale na božično drevo v domovini. A na smrekah niso viseli zlati orehi in sladkorčki, le primrzli sneg je visel tu in tam z zelenih vej. Za nami so pa igrali ruski topovi mrtvaško melodijo. Naša srca so bila strta in obup je polnil naša srca. Takrat so bila srca mehka in dostopna blažjim čustvom. Sedaj je eno leto za nami. In kdor je preživel celo leto na bojnih poljanah, temu izgine vsa mehкота iz prs, srce prevleče kamenit oklep, ki zapira

pot žarkom sentimentalnosti. Vojna podivjuje! Takrat si pač nismo predstavljali, da nas še drugi sveti večer zaloti na ognjenih tleh. Evo teh težkih dni danes zopet za nami. Danes je bil dolgočasen deževen dan in nastopila je enaka noč. Doberdob, ki se je sicer v jasni mesečini od nas dobro videl, počiva danes zavrt v meglo. Lani je bilo v njem na ta dan še življenje. V hišicah so gorele svečice na božičnih drevesih, zvonovi so ganljivo vabili in orglje so pele »Sveta noč, blažena noč«. Danes, po enem letu, ga objema smrtni sen. Hiše so razdrapane, strehe udrtle. Le zidovje še stoji po koncu neomajano in kljubuje še nadalje sovragu. Sicer vse mrtvo. Njegovi prebivalci pa tugujejo na današnji dan daleč v tujini. Njih misli morda romajo na dom, na uničeni dom. — Ždimo v luknji. Rosne kaplje padajo in cedi se skozi streho in moči v našo »sobo«. Boren dom — in na tak dan! Njegov v betlehemske hlevu je bil morda boljši. Tako je na ti planoti naše prebivališče, naš dom in morda, celo kmalu, naš grob, v skalo izklesan, kakor je bil Njegov, ki mu ga je podaril Arimatejec. Brez božičnega drevesa bomo zopet. Pač ne! Tovarš je ravnokar dobil s pošto omet, v katerem je malo devesce, dober peden visoko. Vendar nekaj, ki nas spominja na dom, na prijazno sobo, kjer gori peč in v kotu smrekovo drevo, obloženo z različnimi stvarmi in nebroj svečic gori na njem. Pač zlati časi nekdanj. Tukaj temno in mrtvo. Le svetilna raketa prodre od ča-

sa do časa temo, začuje se rezek pok puške moža na straži in zopet molk in tema, kakor preje. To se ponavlja celo noč. In tako je minul ta sveti dan. Vasovalci sve-te noči — spomini so se razpršili. Spoznali so, da pri nas ni gostoljubnega mesta zanje.

Pismo z italijanskega bojišča.

Mogoče bo koga zanimalo, ako napišem par vrstic, kako smo preživeli v bližini italijanske fronte Sv. večer. Ni bilo posebnosti. Vse je kazalo bolj vojno lice tako drevesce kakor darovi. Vendar spomin je bil, spomin na zlati mirni čas.

Opoldne smo poslali pridelenega ordonanca, naj poišče kje v bližini primerno drevesce. Čeprav ni blizu smrekovih gozdov, tudi borovje je že precej trpelo vsled vojne, smo bili vendar prepričani, da se naš iznajdljivi in prebrisi Mišel ne vrne prazen. Po preteku par ur vstopi vsevelega obraza, v roki držeč drevesce. Smrekovo, borovo? Ne! Lepo, ravno zrastle brinjevo drevesce je bilo. Trnje čas, trnjevo drevesce! Vojna podoba, pravi simbol.

Sedaj pa le urno na delo! Mišel je napravil leseno stojalo, mi pa okraske. Iz barvanega papirja smo naredili nekaj raznobarnih cvetlic ter pritrdili na veje, iz žice držala za svečke. V barvani nazobčani papir smo zavili koščke čokolade in sladkorja, pripravili nekaj biskotov ter naveza-

li na vejice. Drevesce smo postavili na zaboj sredi sobe. Nad njim je visela od stro-pa papirnata kroglja. Delo je bilo dovršeno.

Ob 8. uri zvečer smo se zbrali za mizo ob božičnem drevescu. Počastil nas je tudi naš računski častnik, oče šestih nedoletnih otrok. Prižgali smo svečke ter nato nekaj časa sedeli tiho, zamišljeno. Vsakemu posamezniku se je poznalo domotožje. Več navzočih obhaja lepi večer že drugič na bojnem polju. Nič izmed njih si ni mislil tega pred letom. Zahvalil se je ganjen Onemu, ki mu je obvaroval dragoceno življenje v težkih, hudih bojih tekom leta. Mislil je na svoje drage domače, ki se enako zbirajo okrog božičnega drevesca. Toda tudi njim se pozna, da pogrešajo nekoga, ki se nahaja daleč tam na bojnem polju. Pred seboj vidijo temno negotovost, ki jih navdaja s strahom, se li še povrne oče, brat, sin zdrav in srečen. Nehote jim privre vroč, pobožen, proseč vzdih: »Božje dete, varuj ga!«

Beseda častnika nas je predramila iz globokih misli. Kje so darovi? se je pošalil. Ni jih. Morda so domači pozabili na nas? Ne! Poštni promet je ogromen. 600 pošilk je napovedanih. Dobrodošle kasneje!

Ob priprosti boljši vojni večerji smo kramljali o dogodkih in pripovedovali svoje doživljaje. Čas je potekal hitro. Bliža se polnoč. Kmalu se začne sv. maša, ki se je nismo smeli udeležiti. Cerkev s stolpom je podrt. Ni je sicer porušila sovražna granata. A bila je za sovražnika dober cilj, ki

cijsko skladišče. Črnogorske čete, ki so dr-
žale prostor med morjem v smeri proti Pun-
ta Magrin in Budvo, so naši prisilili, da so
se morale umakniti. Črnogorski zadnji od-
delki so se obupno in krvavo branili.

Severnozahodno od Njeguša so držali
Črnogorci obmejne višine do Orehovca ob
notranjem kotorskem zalivu. Ko so pridli
naši središče, so morali Črnogorci tudi to
črto popustiti. Sovražne izgube so bile tudi
tu občutne.

Po 70 urnem vztrajnem boju

so iztrgali naši sovražniku tudi črnogorske
postojanke, ki se nahajajo severno od Kri-
voje, vsekane v skale in se raztezajo juž-
novzhodno in severozahodno od Graho-
va pred našo črto.

Strategične posledice lovčenske zmage.

Predor na Lovčenu je učinkoval tudi
na nasprotni strani Črnogore pri Beranu in
pri Peči, kjer so naši skupno z Nemci vzeli
z naskokom prostor pri Dugajnu, zahodno
od Peči.

× × ×

Jad'kovanje Lahov o padcu Lovčena.

Milan. (K. u.) Ob padcu Lovčena piše
»Corriere della Sera«: Lovčen je gospodar
Kotorskega zaliva in ceste, ki vodi v Ce-
tinje; njegova izguba zelo boli. Lovčen bi
lahko omejeval svobodo Avstrijcev v Ko-
toru, v tem čudovitem morskem opirali-
šču. Francija bi bila to tudi dosegla, če bi
bila poslala več in boljših topov tja. Av-
strija gospodari zdaj na gori, ki jo je že
dolgo in še pred vojsko želela. Priznati se
mora, da je ta uspeh Avstrije, ki ga še po-
večajo uspehi avstrijskih čet, ki prodirajo
v drugih odsekih. Nasproti strašnem pri-
stisku, ki grozi, da zdrobi celo Črnogoro, bi
bilo mogoče kaj storiti, ako bi poslali tja
celo armado, a nahajali bi se sami v nevar-
nosti, da bi skupno ponesrečili. Vsekakor
obstaja žalostno dejstvo, da je dosegla Av-
strija jamstvo in da se nahaja Črnogora v
najhujši nevarnosti.

»Secolo«, ki je hitro opravil s publico
o zmagovalnem posojilu, se peča o uniče-
nju Srbije in Črnogore s skupnega stališča.
Opozarja na »Times«, ki so pisale, da tvori
Kotor z Lovčonom v posesti Avstrijcev
nepremagljivo in najvažnejše pomorsko
opirališče Sredozemskega morja in opo-
zarjale na stališče italijanskih državnikov
glede na Lovčen. List je svojčas sodil, da
sporazum nikdar ne izpolni svoje naloge
zadostno in da si more celo sovražnik ve-
dno nemoten poiskati novo polje.

Seveda tudi ta nova akcija, v kateri
bo sovražnik še napredoval, vere v konč-
no zmago sporazuma ne zniža, a boli pa le
posebno še, ker ne krši samo črnogorske
koristi, marveč tudi realno, silovito ko-
rist zaveznikov, ki niso sploh ničesar proti
Avstriji sklenili. Lovčen je tvoril za Itali-
jo 30 let kardinalno politiko na Balkanu.
Italija ni nikdar dovolila Avstriji Lovčena,
da bi zavarovala Kotor in nikdar ne nad-
vlade nad Črnogoro. Lovčen je pomenjal
več kakor naprej potisnjena točka Italije
ali Črnogore proti Avstriji. Zdaj pa nismo
ničesar storili, da bi ga bili držali. Pazlji-
vejši moramo postati, in če je le mogoče,
nastopiti z vsemi sredstvi, da Avstrija, ki
razpolaga s silovitimi sredstvi, ne pro-
dre še čez Cetinje in Skader v severno
Albanijo, ker moramo braniti tudi svoje
postojanke v Draču.

Nemška sodba o lovčenski zmagi.

Berlin. (K. u.) »Lokalanzeiger« izva-
ja: Hrabre avstrijske čete so z naskokom vze-

le Lovčen, kar ne zapečati samo usode
Črnogore, marveč najhujše udari Lahe v
sedanji vojski. Najvažnejši smoter, ki ga
zasleduje Italija v sedanji vojski, je nad-
vlada na Jadranskem morju, predpogoj za
to je pa, da ostane Lovčen prijateljski Čr-
nogori. Prvič, odkar je izbruhnila italijan-
ska vojska, se je vrnil laški kralj v glavno
mesto zato, ker ga kot zeta gotovo skrbi
usoda starega kralja Nikolaja, marveč tudi
zato, ker se je zgodil dogodek, ki ga je
smatrala njegova vlada že v mirnih časih
za veliko narodno nesrečo.

Med tremi ognji.

Genf, 12. jan. »Guerre Mondiale« pi-
še, da je položaj Črnogorcev zelo nevaren,
ker riskirajo, da pridejo med tri ognje.

× × ×

Berane.

Berane, ki so ga naše čete te dni za-
sedle, je bila najmočnejša postojanka Čr-
nogore v bližini zapadne meje. Leži na pol-
poti zapadno ob navpični zvezni črti med
Novim Pazarjem in Pečjo in je služila v
prvi vrsti za brambo prehoda čez reko
Lim. Berane je za prodiranje v Črno goro
najdalekosejšega pomena, iz česar se
tudi pojasnjuje, zakaj so zavzeli Črnogorci
svojo glavno postojanko pri Beranu. Be-
rane je namreč ključ za cesto na Cetinje,
glavno mesto Črne gore. Ob pomanjkanju
poti v tej gorati deželi so dobre, za artilje-
rijo porabne ceste izredno velike vred-
nosti. Do Berana in dalje naprej pa vodijo
nekateri slabe ceste, ki gredo čez Kruš-
vico planino v višine do 1114 m in več.
Krušvici planini se proti jugu pridružuje
Smiljevica, ki se dviga celo 1160 m visoko
in je po svoji neprehodnosti na glas.
Preko teh dveh visokih pogorij so se mo-
rale naše čete prebiti z žilavo vztrajnostjo,
ker Berane samo krijeta ti dve pogorji od
severovzhoda, vzhoda in jugovzhoda. V
varstvu teh dveh pogorij so se osnovali
črnogorske glavne postojanke. Iz Berana
dalje je nekoliko boljša pot do Andrije-
vice, važnega črnogorskega cestnega kri-
žišča, ki leži južno od Berana ob Limu v
višini 800 m. Ta cesta, ki gre iz Berana
v Andrijevice, je zgrajena po dolini Lima
ter je za gibanje vojnih čet že znatno spo-
sobnejša nego druge črnogorske tovarne
steze. Od Andrijevice dalje pa vodi raz-
meroma dobra cesta, ki je bila pred več
leti zgrajena s pomočjo ruskega denarja,
naravnost v trdnjavo Podgorico, južno-
zapadno od Andrijevice in odtod na Ce-
tinje. Glavno postojanko pri Beranih je
bilo torej v prvi vrsti smatrati za kritje
glavnega mesta Črnogore, kajti kdor po-
seduje Berane, ima na razpolago dobro ce-
sto na Cetinje, po kateri se celo artiljerija
z lahkoto prevaža. Sicer se razteza pred
Cetinjami še močan utrdbeni pas, ki je po-
tegnjen v smeri od juga proti severu skozi
celo deželo, da ustavlja sovražnika, ki pro-
dira od vzhoda, in trdnjava Podgorica, ki
leži le malo vzhodno od Cetinja, je daleko
najmočnejše opirališče tega trdnjavskega
pasu v varstvo glavnega mesta. Ker vodi
cesta od Andrijevice na Cetinje samo pre-
ko trdnjave Podgorice, tvori ta trdnjava
krepko brambno postojanko za Cetinje, ki
je ni podcenjevati. Na drugi strani je pa
to tudi zadnja črnogorska postojanka pred
Cetinjem in za naše čete, vajene trdnjav-
skih bojov, nikakor ne nezavzetna, dasi
razpolaga z mnogoštevilnimi forti — samo
krog Podgorice jih je 10 —, ki krijejo celo
cesto do Skadrskega jezera.

× × ×

Podružnica avstro-ogrške banke v Bel- gradu.

Dunaj, 12. januarja. Čuje se, da na-
meravajo v Belgradu ustanoviti podruž-
nico avstro-ogrške banke. Naloga te po-
družnice bi bila, urediti vrednost denarja
v Srbiji.

Srbski prestolonaslednik v Rimu.

Budimpešta, 12. januarja. Iz Rima se
poroča: Došel je srbski prestolonaslednik
Aleksander in izstopil v Kvirinalu. Princ
Aleksander se bo pogajal z italijanskim
vojnim vodstvom, da doseže odločno akcijo
Italijanov na Balkanu.

× × ×

Napad letalcev na Solun.

Bazelj. Po zasebnih brzojavkah so bile
uničene ob letalnem napadu na Solun ve-
like vojaške zaloge sporazuma. Trdi se, da
je bilo več ali manj nevarno ranjenih nad
150 vojakov. Napad je trajal približno 20
minut.

Sofija. Zračno brodogoj 12 nemških
letal je napadlo 7. januarja angleški tabor
pri Kilindiru. Obrambni topovi niso letal-
cem nič škodovali. Angleži in Francozi
prevažajo zdaj svoje municijske transporte
le ponoči in zakrijejo vse svetilke. Nemško
letalno brodogoj je plulo nato proti So-
lunu. Cel čas je metalo bombe. Število
žrtev še ni znano, a letalci so, dasi so le-
tali zelo visoko, opaževali na več mestih
požare in da so begale čete na vse strani.
Letali so tako več ur, vrgli so 78 bomb.
Na mesto Solun ni padla nobena bomba.
Iz francoskega tabora se je dvignilo veliko
francoskih letalcev v svojo nesrečo, ker so

dva sestrelili. Nemci so se vrnili brez vsake
škode z važnimi poročili o položaju so-
vražnih postojank. Posrečilo se je jim tudi
fotografije utrd ob Solunu.

Srbi med Francozi.

Lugano. »Gazetta del Popolo« poroča
iz Aten: V Solunu so izkrcali 2000 srbskih
vojakov, ki so jih uvrstili v francosko ar-
mado.

Srbski glavni stan v Solunu.

Sofija. Srbski glavni stan se že nahaja
v Solunu, kjer pričakujejo tudi črnogor-
skega kralja Nikolaja in črnogorske gene-
rale.

× × ×

Esad paša in Italija.

Goljuj vara goljuja.

Sofija, 11. jan. Ravnokar dospeli al-
banski ljudski tribun derviš Hima je re-
kel, da je Esad pašina igra z Italijo igra
goljuja z goljujom. Italija je hotela pre-
vzeti pokroviteljstvo nad Albanijo, in Esad
paša ji je odgovoril, da bo nastopil v nje-
nem interesu. Med njima pa ni zaupanja.
Italija je dala paši telesno stražo, toda
stražila ga je kot ujetnika. Kakor pravi
Esad paša, je v Albaniji najmanj 1 zbor in
še 20.000 Srbov.

»Divjaki, izdašalci in blebeteči.«

Francoški list o Balkancih.

Ženeva, 11. januarja. Pariški »Gau-
lois« piše: Aretacija konzulov je bila kaj
izvrstna odredba, s katero se pri zavezni-
skih vendar začenja politika dejanja. Ni več
časa za politiko z rokavico in neprimerno
plemenitost. Treba je trdo in krepko uda-
riti in ne se brigati, kaj se bo reklo k te-
mu. Na Balkanu imamo divjake, izdašalce
in blebeteče. Proti prvim ne smemo imeti
nobelih pomislekov, druge moramo uniči-
ti in tretje terorizirati. Samo pod temi po-
goji moremo na Balkanu zopet dobiti, kar
nam je zapravila nespretna diplomacija.

»In Atene?«

Pariz, 11. jan. »Figaro« prinaša članek
»In Atene?« izpod peresa bivšega zunanj-
ega ministra Hanotauxa: »Stališče grške
vlade je še vedno v temi in povzroča ved-
no večje vznemirjenje. Zavezniške vlade
so napravile veliko naprko, da niso z vso
silo nadprle Venizelosa, ko je še imel vlad-
o. Čisto naravno in prav je, da se države,
ki izvršujejo mednarodno pokroviteljstvo,
smejo vmešavati v notranje zadeve malih
držav. Te pravice se nismo poslužili. Za-
to so nastale te velike neurilike. Dobro-
hotna nevtiralnost, katero je imela Grška
v začetku proti nam, se je začela spremin-
jati v sovražno rezervo.«

Grška in osrednji sili.

Atene, 12. jan. Vladi blizu stoječi listi
ugotavljajo, da sta osrednji sili in Grška
prišli do enakega naziranja. Vsaka mož-
nost, da bi v nazorih nastalo kako nas-
protstvo, je izključena. Če pa navzlic te-
mu čete osrednjih sil ob grški meji še niso
pričele z operacijami, se radi tega ne sme
sklepati na kako nasprotstvo. Grška prav
nič ne vpliva na začetek teh operacij.

Francozi zasedli Krf.

Atene. (K. u.) Na Krfu se je izkrcal
nek francoski oddelek, ki je razvil franco-
sko zastavo, zasedel Achileon in brzojav-
no postajo in zaplenil neko vojašnico.
Francoski policisti, ki so došli na Krf iz
Marseilla, živahno delujejo.

× × ×

V Achileonu se je svoj čas najrajše
mudila naša rajna cesarica Elizabeta. Ku-
pil ga je pozneje nemški cesar.

Protest radi Krfa.

Atene, 13. januarja. (Kor. ur.) Posla-
niki četverozveze so izročili grški vladi no-
to radi zasedbe Krfa.

Srbski vojaki na Krfu.

Atene, 13. januarja. (Kor. ur.) »Agence
Havas«: Poslaniki sporazuma so izročili
11. t. m. grški vladi sledečo noto: Vlade
zaveznikov so naročale svojim zastopni-
kom v Atenah, naj pojasne, da smatrajo za
neodklonilno dolžnost človekoljubja, prej-
ko mogoče rešiti del srbske armade, da ob-
varujejo te junaške vojaške pred lakoto in
uničevanjem, spraviti na sosedno točko al-
banskega obrežja, kjer se nahajajo zdaj.
Zvezne države so izprevideli, ko so pre-
tehtale temeljito vse okolnosti prevoza, da
nudi otok Krf potrebne pogoje z ozirom na
zdravje srbskih čet, na varnost in na nagel
prevoz in ker se lahko lagodno prežive.
Sodijo, da se Grška ne bo upirala, če po-
šlje Srbe, njene zaveznike, na otok Krf,
kjer ostanejo le kratek čas in kjer jih pre-
bivalstvo gotovo s sočutjem sprejme. Ne
gre, da se zasede otok, ker so se podale
grški vladi tozadevno vsa jamstva tako
glede na Krf kakor tudi z ozirom na druge
dele grške zemlje, kjer se mude začasno
angleške in francoske čete, odkar se je pri-
čela sedanja vojska.

Pred blokado grškega obrežja.

Bazelj. »Tagesanzeiger« poroča: V
kratkem proglasi četverosporazum urad-
no blokado grškega obrežja.

Krščanska strokovna društva na Nemškem v vojni.

Znani socialni reformator prof. Wal-
demar Zimmermann v Berlinu je izdal po
naročilu »Družbe za socialno reformo«
knjigo pod naslovom »Vojna in nemško
delavstvo«. V knjigi piše o krščanskih
strokovnih društvih med drugim: »Krščan-
ska strokovna društva stoje nasproti veli-
ki svetovnopolični krizi, ki pretresa te-
melje države, iz vsega početka nekoliko
drugače nego drugi tabori strokovnih dru-
štev. Če se more o vseh nemških delavskih
smereh in njihovem razmerju do domovine
reči po prilagodenih besedah F. Th. Vi-
scherja: »Patriotično se razume samopo-
sebi, ter krščanska strokovna društva go-
tovo ne zahtevajo zase nobenega poseb-
nega lovora za svoje domoljubne dokaze,
— jih praktično-politično udejstvovanje
tega domovinskega duha vendar le že
pred vojno razločuje v nekaterih točkah
od tovarišev socialistične in deloma tudi
Hirsch-Dunkerjeve smeri. Njihovo celo-
kupno javno nastopanje in delovanje so
čisto zavestno določali narodnopolitični
oziri vsaj v toliki meri kakor delavsko-
strokovni vidiki. Od vodilnih socialnih po-
litičkov od nekdanj naglašane notranje nuj-
ne zveze med politiko moči in socialno po-
litiko države so se vodile glave krščan-
skega gibanja zgodaj popolnoma zavedle
in po tem uravnale svoje stališče nasproti
narodnopolitičnim vprašanjem oborožene
moči naroda, nasproti gospodarski zaگو-
tovitvi njegove sposobnosti za tekmo v
svetovnem vrvežu in nasproti zagotovitvi
njegovega domačega in kolonialnega pre-
skrbovanja s surovinami in živežem, in te-
mu primerno tudi nasproti marsikaterim
vprašanjem notranje politike ravnovesja
nemške države med različnimi stanov. To
kritično svetovno-politično naziranje je pa
dalo udejstvovanju njihovega narodnega
mišljenja, kakor že nam'gneno, v praksi
veliko krepkejšo strukturo, odločnejši po-
zitivizem nego drugim vejam delavskega
gibanja. Vsak veliki narodnopolitični ko-
rak k vojaškemu, kolonialno-gospodar-
skemu ali trgovsko- in finančno-politične-
mu ojačenju nemške države je videl kr-
ščansko strokovno organizacijo večinoma
ramo ob rami z zagovorniki takega zapo-
četja. In kjer je v notranjosti šlo za to, da
se koristi kakega stanu ali blaginja nara-
da pospeši ali pa če treba tudi zavrne na-
zaj v gotove meje, tedaj na splošno krščan-
ska strokovna organizacija ni nikdar od-
rekla ter zavzela odločno stališče, ki so ga
narekovali narodni vidiki.«

Vse to velja v polni meri tudi za av-
strijsko krščansko delavsko gibanje, ki je
vsikdar v polni meri vršilo in še vrši svoje
dolžnosti nasproti domovini.

Nova bitka na Ruskem.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 12. januarja. Uradno se raz-
glaša:

Ljuti boji so se tudi včeraj razvili na
bojišču ob besarabski meji. Sovražnik je
pričel nekoliko po opoldnevu sipati na
naše postojanke topniški ogenj. Prvi
napad s pehoto je pričel tri ure pozneje.
Njegovi globoko strunjeni oddelki so poiz-
kušali petkrat povrsti in ob desetih zve-
čer šestič, da vdor v naše črte. Vselej za-
man. Hrabri branilci so odbili s pomočjo
izborna delujočega topničarstva vse na-
pade. Umikanje se je deloma razvilo v
neređen beg. Njegove izgube so velike.
Pred odsekom nekega bataljona leži 800
Rusov. Posebno so se odlikovali severo-
moravski pešpolk št. 93 in honvedska polka
30 in 307. Sicer na severovzhodu mestoma
praske.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 12. januarja. Veliki glavni stan:
Zrušil se je z velikimi izgubami ruski
napad pred našimi postojankami pri Ten-
nenfeldu, jugozahodno od Iluksta.

Severno od Kosciuchnowke je vrgel
naš poizvedovalni oddelek ruske čete v
njih glavno postojanko.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 10. jan. (K. u.) Včerajšnji
dan je potekel na celi bojni črti splošno
mirno. V Galiciji in vzhodno od Črnovic
je zadal naš ljuti in hitri napad sovražni-
ku velike izgube, uničili so ga ljuti proti-
napadi ob Stiru, s katerimi je nameraval
zopet priboriti izgubljene postojanke. Vče-
raj ni skoro nič deloval, izvzemši lahni
poizkusi, da prepreči z ognjem in ročni-
mi granatami našim četam utrjevanje vze-
tih mu postojank. Njegovi poizkusi niso
nikjer uspeli.

IZ ČRNOVIC.

Črnovice, 12. jan. Danes je minulo 15
dni, odkar so se pričeli boji ob bukovinski
meji. Kljub bližini bojišča je ostalo življenje
v Črnovicah navadno. Vsak dan gre skozi
mesto veliko ruskih ujetnikov. Število uje-
tnikov zadnjih dni znaša 3700, med njimi

je moral izgniti radi varnosti vasi in pre-
bivalstva. Sv. maša se vrši v sobi župnišča,
kjer je le malo prostora. Zato je bil vstop
vojaštvu zabranjen. Polegli smo. V goreči
priprošnji do novorojenega Defeta sem za-
spal.

Vojaštvo v strelnem jarku ni imelo na
Sv. večer mnogo opravila. Tu in tam se je
slišalo posamezno streljanje pušk. Topov-
ski grom je bil redek. Lahko rečem, da je
bil na Doberdobo skoro popoln mir.

Sveti dan so menda sklenili prazno-
vati nezvesti zavezniki popolnoma mirno.
Ves dan ni bilo nikakega streljanja. Ali so
to storili namenoma ali iz spoštovanja do
Svetega dne, ne vem. Vem pa, da so hoteli
zvečer ob 11. uri presenetiti našo trdno in
čujočo fronto. Oglasili so se čez ves Do-
berdob daleč tja čez Gorico naši topovi.
Grmelo in treslo se je, da je bilo jo!j! Krat-
ko, a uspešno in izdatno. Marsikateri Ita-
lijan se je preselil koncem Svetega dne v
boljšo bodočnost.

Dругih posebnih novic tu ni. Razni po-
ročevalci in dopisniki so opisali v »Sloven-
cu« že vse, kar bi moglo zanimati naročni-
ke. Smelo lahko trdim, da so pisani vsi do-
pisi zanimivo ter odgovarjajo do cela resni-
ci. Z mnogimi članki se sme ponášati
»Slovenec«, da je prekosil najboljše nem-
ške časopise. V njem najdem vse, kar se
nanaša na splošni položaj, čeprav v jedrnat-
i vsebini.

Zato sklenem te vrstice s pozivom, da
se sedaj ob nastopivšem Novem letu pri-
javi obilo novih naročnikov na priljublje-
nega »Slovenca«.

Na italijanskem bojišču, dne 28. de-
cembra 1915. K.

120 častnikov. Ti poročajo o needinosti pri vojnem vodstvu. Nek poveljujoči general, ki je med drugim ruskim vpadom bival v Črnovicah, je bil proti ofenzivi vsled številnih naravnih in vojnotehničnih ovir. General Ivanov se je pa odločil za ofenzivo. Zadnje dni so se pojavili ruski letalci in metali bombe v mesto, pa brez uspeha. Med zadnjimi ujetniki se je nahajala tudi godba nekega ruskega polka.

ANGLEŽI O PFANZER-BALTINOVI ARMADI.

Berlin. »Times« poroča iz Petrograda: Okoliščine, v katerih se morajo vojskovati Pfanzer-Baltinove armade, so izredno težavne. Po hudem mrazu se je pričela zemlja tajati; vsi strelski jarki so pod vodo. Sadažora, severozahodno od Črnovic, je velevažna točka, ker se križa tam pel železniških prog.

RUSKI CAR ODPOTOVAL K MORJU.

Carsko selo. 13. januarja. (Kor. ur.) Car je odpotoval k morju.

RUMUNSKO POROČILO O BOJH Z RUSI.

Budimpešta. »Az Est« poroča iz Bukarešta: Neki sotrudnik lista »Siu« je odpotoval v Črnovice, da izve naravnost, kaj je na bojih, za katere se Rumunci zelo zanimajo. Poroča, da je slika v Črnovicah čisto normalna. Ceste so vse polne ljudi, javni trgi so polni, promet tako živahen, kakor da ni vojske. O ruski ofenzivi poroča: Napadati so pričeli Rusi dan pred bojiščem, in sicer so napadali z veliko ljutostjo. Avstrijci, ki so se trajno branili, so šli nazaj proti Raranczu in Toporovu. Rusi so jim sledili, a niso niti slutili nevarnosti, ki jih čaka. Ko pridejo namreč Rusi pred navedena kraja, izvedejo Avstrijci nepričakovano protinapad. Vrgli so se liki veter na Ruse in so jih uničevalno porazili. Električni tok največje napetosti v žičnih ograjah je usmrtil veliko Rusov; veliko častnikov in vojakov je ubila tako elektrika. Ko se je prvič zrušila ruska ofenziva, so ujele avstrijske čete nad 8000 Rusov.

Dunaj. Rusom prijazni listi v Bukareštu priznavajo temeljem poročil svojih sotrudnikov, da so se popolnoma zrušili po Rusih podvzeti napadi, s katerimi so nameravali zopet pridobiti Črnovice. »Adverul na primer izjava: Tri dni in tri noči so sipali Rusi pravo točo granat, a kljub ognju ruskih strojnica ni mogla ruska pehota prodreti več kakor dva kilometra v smeri proti Rarancze — Mahala. Avstrijske čete so v Bukovini izvrstno utrjene; Rusi zato ne morejo napredovati. Rusi sicer vedno poizkušajo prodirati proti utrjenim avstrijskim postojankam, a jih vselej odbijejo s strašnimi izgubami.

ROPARSTVO V VARŠAVSKEM OKRAJU.

Krakov, 11. januarja. »Nowa Reforma« poroča iz Varšave: Noben dan skoraj ne mine, ne da bi prišla poročila o roparskih napadih. Predvčerajšnjim zvečer se je zbralo večje število veleposestnikov pri veleposestniku Pieszcyskem v Lutobowicu na posvet. Nenadoma pa udre v dvorec roparji ter se vržejo na zbrane z dvignjenim orožjem in klicem: Roke kvišku! Veleposestnika Karpinskega, ki se je postavil po robu, so roparji ustrelili, domačega sina, ki je hotel ubežati skozi okno, pa težko ranili. Roparji so nato zbrane opleni in s plenom pobegnili; odnesli so krog 15 tisoč rubljev.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 12. januarja. Uradno se razglša:

Položaj je neizpremenjen. V odsekih Riva, Bovec in Tolmin, kakor tudi pred goriškim območjem, je delovalo topničarstvo mestoma zopet živahnejše. Odbili smo sovražni napadalni poizkusi pred južnim delom tolminskega mostišča. Na Goriškem so naši letalci metali bombe v italijanske tabore.

Namestnik načelnika generalnega štaba; pl. Höfer, fml.

DOGODKI NA MORJU.

Dunaj, 12. januarja. Uradno se poroča:

Brodovje pomorskih letal je metalo 11. t. m. popoldne bombe z uničujočim uspehom v Rimini na tornico streliva in žvepla, na kolodvor in na obrambno baterijo. Letala so se vrnila nepoškodovana, dasi je več obrambnih topov ljuto streljalo nanje.

Poveljstvo mornarice.

× × ×

Rimini, ob italijanskem vzhodnem obrežju, med izlivoma rek Marechia in Ausa v Jadransko morje, šteje 48.000 prebivalcev. Zračna črta iz Pulja v Rimini traja 140 km.

Laško uradno poročilo.

Dunaj, 12. jan. (K. u.) Iz vojnega tiškovnega stana:

11. januarja 1916. Sovražnik je obstreljeval z Monte Ghello severozahodno od Rovereta dne 9. t. m. zvečer naše postojanke z zažigalnimi granatami. Ponoči nato so poročale naše prednje straže o velikem požaru v Roveretu. Ob zgornjem in ob srednjem teku Soče so poizkušale sovražne baterije s podporo letal streljati na naše črte, a se je naše topništvo uspešno borilo z njimi. Naši obrambni topovi so prisilili sovražno letalo, da se je moralo držati v znatni višini. Na planoti ob spodnjem teku Soče je pričelo sovražno topništvo z daleč streljajočimi topovi zopet obstreljevati kraje, kar je zahtevalo med prebivalci veliko žrtve. V Romansu so zadeli neko našo vojno bolnišnico. Ubiti so 4 in ranjeni osem vojakov.

Učinkovanje naših uspehov ob Soči na splošni položaj.

Švicarski major Tanner, ki se nahaja pri naši soški armadi, piše v »Baseler Nachrichten«:

Italijani se bodo ob Soči izkrjavili. Seveda imajo tudi Avstrijci pri neverjetni vztrajnosti obrambe svoje izgube. Veliko morenjenje je ob Soči, enako strašno v svoji silovitosti, neenako v svojem učinkovanju. Pri tem so Avstrijci v resnici zmagovalci. Svoj dosedanji cilj, držati soško fronto, so dosegli in obdržali. Že od začetka vztrajajo v defenzivi, h kateri spadajo, da se izboljša črta, če je ogrožena ali vtisnjena, naravno tudi krajevni ofenzivni sunki. Naš pogled mora biti splošen in reči moramo, da so do danes Italijani svojemu nasprotniku pač zadali škodo, svojemu vojnemu cilju se pa niti najmanj niso približali.

Vzdržanje Avstrijcev ob soški fronti ni samo avstrijski uspeh sam na sebi, marveč tudi zelo učinkuje na splošni položaj. Med pohodom v Srbijo je bila Italija vezana na to fronto. Ta odpor je utrdil staljšo osrednjih velesil in mogočno dvignil njun ugled.

Kako je na Krasu.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Morda bode naše begunce s Krasa zanimalo, kako izgledajo sedaj njih domovi ob bojni črti, zato kratek opis. V žalost nesrečnim se mora povedati, da je sovražnik izlil svojo onemoglo jezo na vsa selišča, kamor je moglo doseči njegovo topništvo. Nepoškodovane vasi v območju sovražnih topov so Selo, Korite, Hudi log. V Selo je neko poslopje zgorelo pred njim ali sedaj. Obstreljevanje so bile vasi Nova vas, Opatje selo, Boneti, Ferleti, Mikoli, Paljkišče, Gabrije, toda poškodovane niso posebno. Manjkajo pa skoro povsod vrata in okna, ki so jih znosili v bojno črto za zavarovanje zakopov. Zlasti v prvih časih se je to nujno potrebovalo, sedaj je drugega materijala dovolj. Razdejane so pa vasi Doberdob in Sv. Martin, zlasti zadnja, ki leži skoro v bojni črti in so jo bili Lah i v drugi soški bitki že zavzeli, a so morali nazaj. Tudi Čotiči, Markotini in Devetaki so več ali manj razbiti. Strehe v Doberdobu in Sv. Martinu so večinoma razdrte in zidovi preluknjani, vendar pa še ponosno stoje in izzivajo sovražnika. Naše begunce čaka ob povratku mnogo truda in več let bo minulo, preden bodo zaceljene vse rane. Tudi kar je rodovitnih tal, to so večje ali manjše doline, so za del časa uničene. Iz dolin so se povečini napravila pokopališča, kjer spe sedaj smrten sen junašiki branilci kraške zemlje — med temi tudi marsikak Italijan. Mali leseni križci se dvigajo tam, kjer je preje Krašovec s trdim obdelovanjem pridobil zemeljske darove. Marsikje se je pa zemlja naložila v vreče, ki varujejo naše vojake pred sovražnimi krogli. Vojna je našemu ljudstvu zadala težke udarce.

Pozdrav!

Nad Verono.

Neki častnik-letelec pripoveduje o svojem poletu nad Verono sledeče: Tržaške ulice so bile že popolnoma temne. Izstopil sem iz kavarne, v kateri je igrala godba neko čuvstveno melodijo. Šofer je ravno že čakal pred kavarno z avtomobilom ter sem se nato odpeljal proti vojaškemu hangarju. Že od daleč sem razločil velika krila svojega aeroplana, katerega je nek vojak že pripravljal za na pot. Z največjo skrbjo je pregledal vsako kolo in vsak vijak. Moj sluga pa mi je prinesel suknjo, daljnogled in kompas. Prižgem si smodko. Čez nekaj minut sem se moral vzdigniti v zrak.

Pripravim se za na pot. Motor je že močno ropotal. Vedno sem preklinjal ta nesrečni motor, kateri me s svojim ropotom moti v mojih mislih. Okoli naju popolna tema. Čim više se vzdigujeva, tembolj se mi dozdeva, da smo v strašni daljavi. Naenkrat prideva v moker oblak. Zapovem, da se dvigneva, da se na ta način rešiva neugodnega oblaka. Občutil sem, kakor da se nahajam v velikem morju. Človek izgubi čut, da leti, pa se udaja raznim halucinacijam, kakor da ima mrzlico. Pogledam na uro. Dozdevalo se mi je, da sva že morala biti na kraju najinega cilja.

Ali si siguren, Mirko, da nisva zašla? ga vprašam.

»Popolnoma siguren.«

Tedaj sva se pričela počasi spuščati na mesto. Gledam skozi daljnogled. V začet-

ku se mi je zdelo, da gledam veliko praznino, katera je od nas zelo oddaljena. Šele počasi so se opazili obrisi znanih mi krajev, in čez nekaj časa sem opazil tudi mesto. Bilo je Verona. Spomnil sem se nekega dogodka, ki se je zgodil pred par leti v Lvovu. Čakali smo na Halleovo zvezdo in gledali doli na Lvov. Sedaj se mi je zdel ta pogled popolnoma podoben onemu. Svetila je cela vrsta svetilk in mesto je v tej noči s celo svojo lepoto gledalo name. Stolpi so se nekako čudno razlikovali od hišnih streh.

»Na desno, proti vzhodu«, sem rekel Mirku. Tam so arzenali in citadela.

Imel sem nalogo, da bombardiram te točke. Videl sem, kako so hiteli ljudje z neravno naglico po razsvetljenih ulicah.

»Pazi«, sem rekel svojemu spremljevalcu. Najprej pogledam skozi daljnogled. Bil sem prepričan, da se nahajam ravno nad onim delom, katerega moram bombardirati. In prva bomba je padla. V tem času zaslišim neko čudno ropotanje. Pričeli so na nas streljati s šrapneli.

»Vzdignimo se«, sem rekel svojemu spremljevalcu. Ta hip smo se vzdigovali, a jaz sem metel bombe. Pogledal sem doli. Mesto je izgledalo kakor da je izumrlo. Vse, kar je še dosedaj živelo, je hipoma izumrlo. Samo na desno sem opazil dim in plamen. To mi je bila zadovoljščina, da sem svojo nalogo izpolnil. Streljanje je prenehalo. Na nebu sem zapazil strašno svetlobo nekega laškega reflektorja, ali sva se skrila v oblake. Letela sva naprej in izgubila v daljavi.

Prestolonaslednik na južnem Tirolskem.

Iz južne Tirolske se poroča: Prestolonaslednik zadnje dni zopet obiskuje našo bojno fronto. V izhodnem mestu je sprejel nadvojvoda navdušeno poklonstvo prebivalstva in šolske mladine.

Sovražni letalci nad Tridentom.

Iz vojnega poročevalskega stana se javlja 11. t. m.: Italijansko zračno brodogradništvo je v današnjem opoldanskem uradnem poročilu, je bilo sestavljeno iz velikega bojnega letala in desetih drugih letal. Brodogradništvo je letelo po adizki dolini navzgor. V obrambnem ognju naših postojank so se pa letala obrnila nazaj. Le eno letalo je dospelo do Tridenta in ond i metalo bombe, ki so pa razbile le neki vprežen voz, druge škode pa ni bilo.

Viktor Emanuel v Rimu.

Lugano. Kralj Viktor Emanuel se je pripeljal dne 11. t. m. v Rim. Izstopil ni v Kvirinalu, marveč v vili Savoya, ki leži pred porto Salaria. Ne ve se, zakaj je odpotoval kralj prvič od lanskega majnika zopet v Rim, a senačne razlage se morajo izključiti. Najbrž se hoče kralj z ministri temeljito posvetovati o gospodarskih težavah, kar gre hitreje, če je v Rimu kakor pa da morajo popotovati ministri v glavni stan.

Lugano, 12. januarja. Na kolodvoru v Rimu kralja ni nihče sprejel, ker je prišel nenapovedan. Peljal se je z avtomobilom v vilo Ada, kjer že nekaj časa biva kraljica in njena družina. Ob 11. uri je kralj sprejel Salandro in imel z njim dolg pogovor. Nato so došli skoro istočasno ministri Sonnino, Zuppelli in Corsi. Pozneje je kralj sprejel vojvodo genovskega v daljši avdijenci.

Zakaj še ni vojske med Nemčijo in Italijo?

Lugano. »Popolo d'Italia« poziva najodločnejše vlado, naj obvesti narod, kakšne razmere vladajo med Italijo in Nemčijo in zakaj ne napove Italija Nemčiji vojske.

Vojni stroški Italije.

Berlin, 12. »Lokalanzeiger« javlja iz Lugana: Kakor kažejo mesečni izkazi laškega državnega zaklada z dne 30. novembra, stanejo vojne priprave in dosedanja vojna Italije 4809 milijonov lir.

Pravo razpoloženje v Rimu.

Rim. Neki bersaglier je razbil vse šipe kavarne Aragno pri Piazza Colonna. Psoval je tiste, ki se vojskujejo pri kavarniških mizah, posledice pa trpe vojaki.

Pogrešane družine s Primorskega.

Ko je Italija posegla v vojno, sem popolnoma izgubil stik s svojimi starši in nisem dobil že 7 mesecev nikakega poročila o njih bivališču. Prosim vljudno, če kdo ve kje se nahaja družina Ivana Koren iz Dreznice št. 8 pri Kobaridu (Goriško). Pojasnila Ivanu Koren, enol. prost. desetenik, 97. pp., 3. stot., — Prosim vljudno sporočila kje se nahaja kmečka banka iz Gorice, Peter Humer, Chiarbola Sup številka 281, Trst. — Jožef Prinčič, doma iz Podsabotina 15, županstvo Podgora pri Gorici, sedaj v Admontu, c. kr. Lir. 27., I. stot. išče svojo družino ženo, otroke in starše. Kdor kaj o njih ve, je naprošen blagohotno obvestiti. — Kdor kaj ve o Rozaliji Petejan, poročeni na Peč št. 45, pošta Rubije pri Gorici, ki je morala vsled vojne zapustiti domači kraj, naj blagovoli to sporočiti njenemu pratu na naslov: Jožef Novak, Roteskreuz Reservespital, Eperjesutca 10, Koloszar, Ungarn, ali pa njegovi

sestri Ivani Novak, Kostanjevica na Krasu št. 62, Primorsko. — Andrej Peternel iz Kostanjevice, občina Ajba, Primorsko, sedaj k. k. Arb.-Abt. No 17, Marinefeldpost Pola, poizveduje za svojim sinom, Kristijanom Peternel, o kateremu že od 20. junija l. l. ne ve ničesar. Kdor bi za njegov naslov vedel, je naprošen naj mi to blagohotno sporoči. — Iščem svoja brata Jožeta Hrovat iz Serpenice št. 42 in Adolfa Hrovat istotam. Pojasnila proti Jožetu Hrovatu, k. k. Flüchtlingslager, Baracke 2, Zimmer 3, Bruck a/d Leitha. — Franc Fiher, tačas pri Martinu Čuček v Sp. Volični pošta Sv. Lenart v Slov. gor., Stajersko, ne ve kje se nahaja njegova družina, ki je bila prej v St. Martinu, pošta Kojška na Primorskem. — Anton Sfiligoj, ki se sedaj nahaja v ruskem ujetništvu, kot delavec v Nižnem Novgorodu pri Ujezdna zemska uprava, sporoča našemu uradništvu, da je zdrav, obenem pa išče svoje starše in znance iz Gorice ter prosi, naj mu sporoče svoje naslove. — Jožef Križnič, k. k. Landsturm-armeetappenbaon 416, 3. Komp., vojna pošta 330, išče svojo družino in ženo Katarino Križnič, Plave 134, županija Deskla, Primorsko. — Ivan Klinec, k. k. Arb.-Abt. komp. 17, Marinefeldpostamt, Pola, Festungsspital No 2, paviljon 7, išče svojo ženo Marijo, nieno in pa svojo sestro ter svojega brata Dominika s ženo, k so doma v Vipolžah, županstvo Kojško. — Anton Lesica, k. k. Landst. Wach.-Halbbaon, 1 Komp., Maribor, išče Josipa Jakontič iz Kormina. — Gomilek Ano iz Ladri št. 15 pri Kobaridu išče njen mož Franc Gomilek, katerega naslov je: Franc Gomilek, k. u. k. Militär Arb.-Abt. 97/6, Feldpost Nr. 220, Kurinčič Franc iz Kobarida po domače Leban se tudi nahaja pri meni.

Ivan Fon iz Ladri št. 18 pri Kobaridu poizveduje za svojo ženo Filomeno in družino. Njegov naslov sedaj: Ivan Fon, k. k. Ld. Arb. Abt. 230, Ldst. 3. Feldpost 113. — Ignac Uršič, Ld. Arb. Abt. 230. Ldst. 3, Feldpost 113, išče svoje prijatelje iz Kobarida. — Marija Terpin, Babina č. 21, p. Plav. sv. Češko, išče svoje starše, moža in sorodnike. — Andrej Vidič.

Kranjsko, išče družini Vidič iz Cerovega št. 29 in 30. — Ciril Urbančič, k. k. Flüchtlingslager, Baracke Nr. 13, Zimmer Nr. 7, Bruck a. d. Leitha, išče svojega očeta Josipa Urbančič, svoja brata Antona in Josipa in svoje prijatelje: Alojzija Rejč, Alojzija Koncut, Antona Koncut, Josipa Peršolja in Ignacija in Avgušlina Lavrin.

Amerika in osrednji sili.

Z nami poravnano. — Sedaj proti Angleški.

Newyork, 11. jan. (K. u.) Reuter poroča: Zadeva s »Persio« je ugodno končana.

London, 9. jan. (K. u.) »Morning Post« javlja iz Washingtona: Zedinjene države so popolnoma zadovoljne z zadnjimi obljubami Nemčije, kateri so zopet visoko naklonjeni. Američani si prav nič ne žele vojne ali pretrganja diplomatskih vezi in zato raje sprejmejo vladno misel, da je dosegla veliko diplomatsko zmago. »Newyork Sun« piše: Dejansko so sedaj v Berlinu sprejeli mednarodno pravno načelo, na katero smo postavili svoje zahteve. »Newyork Times« pišejo: Sedaj smemo domnevati, da se spor radi podmorskih čolnov bliža zadovoljivi rešitvi. London-ska »Morn. Post« razlaga, kako bo ta rešitev vplivala na razmerje z Anglijo. Poravnava bistveno vpliva na naše domače zadeve. Ker smatrajo, da je vsaka nevarnost z osrednjima silama odpravljena, bo Amerika hotela priti na čisto tudi z Angleško in njenimi zaveznicami. Prvi korak je storila s protestom proti zaplembi nevtralne pošte, toda to je šele začetek. Državni oddelek v Ameriki napeto čaka, kaj bo naš zunanji urad odgovoril na kršitve ameriške trgovine. Prijatelji Nemcev v kongresu hočejo doseči zakone, ki naj Angleško spravijo v zadrego in hočejo storiti vse, da napravijo razpoloženje proti Angleški in vlado prisilijo, da odločno brani ameriške pravice. Sliši se, da hočejo prisiliti vlado, da opusti nevtralnost in dejansko postane zaveznica Nemčije.

Iz Idrije.

Nagle smrti je umrl major 30. pešpolka Ludovik Beissel. Čudno kje človeka smrt doleti. On je bil 14 mesecev skoraj vedno v ognju; in vselej pred svojim bataljonom, granata mu je palico odbila, a njega ni poškodovala, pri Brest-Litovsku je njegov polk največ trpel. Padel je polkovnik in več drugih tovarišev, on je v dežju krogel ostal neranjen. Tam je smrt okoli njega kosila, pa se ga ni lotila, tu pa ga je v zakurjeni sobi zjutraj po zajutruku, kadečega cigareto pobrala. Srčna kap ga je zadela in le parkrat je še zdihnil in zamahnil z rokama, kakor bi sapa lovil in ostal mrtev v rokah svojega strežaja. Sam si je še prižgal cigareto, le malo časa se cigareta kadi, a jo le ni pokadil. Radi bolezn i na ietih je moral na bojišče zapustiti svoj

polk in pri slovesu so jokali častniki in se solzilo moštvo. Tudi tu je bil pri vojaki zelo priljubljen. Gledal je bolj na vzgojo vojaštva, rekel včasih mladim kadetom; pomislite, da ima mož tudi dušo ne samo puško. Bil je zelo skromen. Kot štabni častnik je imel pravico za stanovanje tirjati dve sobi. G. dekan, pri katerem se je nastanil, mu jih je tudi ponudil. A je hvaležno odklonil, češ saj pojdem tako kmalu v strelne järke, kaj bi se tu razvadal. V prostem času pa si je izposodil knjigo »Razlaga psalmov« in »Cerkvena umetnost«. Njegovo soproga, hči bivšega okrajnega glavarja, je ostala pri svojem očetu v Przemyslu, tja si želi tudi soproga. Ko dojde dovoljenje ga popeljejo.

Na en dan trije vtonili. Na Sv. Štefana dan je bila huda povodenj v naši okolici. Pritisnil je jug, ki je stopil led in sneg po hribih, zraven je še močno deževalo. Ker so naši hribi zelo visoki in stirmi pridre nagloma vse v Idrijo. Povodenj je prinesla dokaj drv. Gozdni delavci so prišli na »grablje« ureževati, in tu je enemu spodletelo in deroča voda ga je odnesla. Bil je tak pritisk, da je razrgalo močne »grablje« in odneslo nekaj stotin kubičnih metrov eraričnega lesa. Kako je 32letni mizar Leopold Erjavec zašel v Idrijo se še ne ve. Vojaška straža je šla ob vodi. Kar naenkrat tovariša zmanjka in osamel črnovojnik zastoj kliče in stika za tovarišem. Prva dva so že dobili in pokopali, vojaka še ne.

Turčija v vojski.

Turški plen pri Sedilbahru.

Carigrad. (Kor. ur.) Uradnega seznama o plenu pri Sedilbahru še niso objavili, a po zanesljivih zasebnih poročilih je plen zelo bogat. Zmagovalci so zaplenili cele gore vreč napolnjenih z moko in s krompirjem. V skladiščih je bilo vse polno škornjev, čevljev in novih uniform. Zaplenili so tudi več avtomobilnih ambulanc, motorska kolesa, metalce bomb, orodje, operacijske vozove, 1000 konj in mul, ki jih je nekaj stotin sovražnik zastrupil. Veliko delavcev pokopava mrliča, trenski oddelki zbirajo plen.

Umik zavezniškega brodograja.

Kodanj, 12. januarja. Zavezniško brodograje je svoje dosedanje postojanke tik Gallipolija zapustilo. Odplulo je proti Lemnosu in Mytilenam.

Stroški dardanelске akcije.

Carigrad, 12. jan. Stroški dardanelске ekspedicije znašajo približno pet milijard mark, pri čemur pa niso vračunane izgube vojnih in trgovskih parnikov.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 12. januarja. Veliki glavni stan: Francozi so napadli v širini približno 1000 metrov našo postojanko, ki leži severovzhodno od Le Mesnila v Champagni. Napad se je razbil. Sovražnik je hitro poizkušal v uspešnem našem ognju vrniti se v svoje järke. Streljanje našega topničarstva je preprečilo, da ni ponovil napada. Munijsko skladišče nekega pionirskega parka, ki se je nahajalo v neki kazemati nasipa mesta Lille, je včeraj zjutraj zletelo v zrak. Sosednja cesta je seveda v zelo znatnem obsegu prizadeta. Do včeraj zvečer smo našli 70 mrtvih in 40 težko ranjenih prebivalcev. Mestno prebivalstvo sodi, da je nesrečo povzročila angleška zarota. Zastavo Rdečega križa, ki so jo nekaj časa iz bližine kolodvora Soissons odstranili, so včeraj zopet razobesili, ko smo zopet obstreljevali kolodvorske naprave.

Vrhovno vojno vodstvo.

Angleška spodnja zbornica.

London, 12. januarja. (Kor. ur.) Reuter poroča: Pri razpravi o drugem branju vojaške predloge v spodnji zbornici je predlagal Anderson (delavska stranka) odklonitev in izjavil, da bodo delavci, ki predlogo boljše umejo, tem močnejše nastopili proti.

Redmond je med odobravanjem sporočil, da so nacionalisti sklenili opustiti svojo opozicijo proti tej čisto angleški predlogi.

Edvard Carson je ožigosal opozicijo proti tej predlogi. Nato je bila razprava odgodena. — Vladi je zagotovljena velika večina.

Trdnjava London.

Iz Berlina pišejo: Ker bi sovražno častni karstvo rado vzbudilo mnenje, da nasprotuje obstreljevanje Londona po nemških zrakoplovih in letalih mednarodnemu pravu, smo poizvedeli o obsegu londonskih utrdb sledeče:

London je kot vsaka novodobna trdnjava obdan z vrsto utrdb, ki so zgrajene daleč okrog mesta in je varujejo pred obstreljevanjem, a ž njim vred vojaško važne vojašnice, zaloge, tvornice, luke in ladjedelnice. Saj bi bilo obstreljevanje mesta Londona, predno smo imeli izdatno zračno orožje, mogoče le z morja ali kopnega. Z morja bi mogla obstreljevati mesto sovraž-

na brodograja, ki bi se bila ugneznila v ustji reke Temze, radi tega so zgrajene utrdbe, ki naj bi ščitile mesto na morje, okrog ustja Temzinoga.

Sem spadajo pred vsem Shosburyneške utrdbe vzhodno Southendu in naprave, bogato opremljene s topovi, južno in južno-zahodno Southendu. Ob morskem obrežju Temze se pridružuje Defendport Sheerness z Barton pt. utrdbo, Garrison pt. utrdbo in progami, ki leže vmes. Utrdbe se nadaljujejo na desnem bregu ob Medway in v loku južno od Shatama in Rochester. Druge utrdbe so zgrajene po obeh bregovih reke Temze do Londona. Po imenu dobro poznate so: utrdba Slough, utrdba Hope pt., utrdba Coalhouse, utrdba Tilbury ter utrdba New Taver pri Gravesendu. Druge baterije staja pri Purfleetu in ob reki navzgor do arzenala Woolwich.

Utrdbe, ki naj bi krile London s kopnega, so zgrajene v obliki enostranskega mostišča od reke Temze zahodno Gravesendu v velikem loku južno okolo Londona tja do okolice južno Readingu. Utrdbe so zgrajene pri Farninghamu ob Darentu, severozahodno Sevenoaksu, severno in severozahodno Westernhamu, pri Rhedhillu, Reigate, Dorkingu, Guilfordu in Aldershotu.

Vse tu našete utrdbe so bile sezidane že v miru. Prištetj je sedaj še vse vsakovrstne naprave, ki so nastale kroginkrog Londona za časa vojne.

Senator Goree proti kršenju ameriške trgovine.

Berlin, 12. januarja. (Kor. ur.) »Wolff« poroča iz Newyorka brezžično: Iz Washingtona se 11. t. m. javlja: Senator Goree je predlagal, naj se proglasi za kapitalen zločin, če prodaja kak Američan prepovedano blago kakoli državi, ki je podpisala londonsko izjavo in ki moti ameriško trgovino. Zdaj naj se razglasi za težek zločin, če nastopijo banke kot agenti za kako tako državo ali za njene zaveznice ali če razpečavajo za njo posojilo.

Lord Lonsdale sodi, da se konča vojna v avgustu.

Kolin. »Köln. Ztg.« poroča: Lord Lonsdale je izjavil, da ne upa samo, marveč da je trdno prepričan o koncu vojne meseca avgusta.

Kazna poročila.

Nemščina na praškem magistratu.

Praha »Bohemia« poroča, da je praški župan dr. Gros sporočil vsem magistratnim uradom, da namestništvo zopet pričakuje, da se bo vsa korespondenca z vojaškimi oblastmi odlej vršila gladko izključno v nemškem jeziku. Ravno tako mora magistrat tudi prošnje zasebnikov na vojaško oblast potrjevati le v nemškem jeziku. V dopisovanju z vojaškimi oblastmi v zadevah, kjer nastopa občina v lastnem delokrogu, je sicer namestništvo sporočilo vojaški oblasti, da se to dopisovanje ne bo vršilo v nemščini, toda magistratu se priporoča, naj tudi v teh zadevah prostovoljno dopisuje v nemščini ali pa vsaj priloži nemški prevod.

Velika železniška nesreča v Šleziji. — Ranjenih 40 oseb.

Dunaj, 13. januarja. (Kor. ur.) Listi poročajo iz Moravskih Orlic: Včeraj je skočil iz tira med postajama Bogumin — Frístak (Šlezija) nek lokalni vlak, ki je padel z nasipa. Ranjenih je 40 oseb, med njimi 8 nevarno.

Švicarski vrhovni poveljnik proti alkoholizmu v armadi.

Iz Curiha se poroča: Vrhovni poveljnik general Wille je poslal poveljnikom posameznih skupin ukaz, v katerem opozarja, da se je nad 40 odstotkov v sedanjih aktivnih službi po vojnih sodiščih obsojenih pregreškov proti disciplini in vojaškemu redu zgodilo pod osrednjim vplivom alkohola. To je dokaz, da so vojaki nezadostno vzgojeni za moško samopremagovanje. V preteklosti so se smatrali vojaške vaje naše milice armade kot zabava, ter je pitje igralo pri njih zelo veliko vlogo. Kar se je prej moglo, morda celo moralo trpeti, tega se sedaj ne sme več trpeti. Številni slučajji vojnosodne rešitve več ali manj težkih pregreškov proti pokorščini, ki so se zgodili v pijanosti, pa tudi kažejo, da pri zelo mnogih predpostavljanih manjka pravega razumevanja za njihove najelementarnejše dolžnosti. Taka elementarna dolžnost predpostavljene je, biti prijatelj in zaščitnik podložnega, ki mora svoje lastno mišljenje in hotenje brez pridržka podvreči predpostavljenu. Odrniti, da podrejeni ne stori kaj kaznjivega, je še veliko bolj dolžnost, nego storjeni pogrešek kaznovati. Ta zavest je žal v našem častniškem zboru še veliko premalo zbuena in razvita. Le preveč je častnikov, ki nekako brezbržno gledajo, kako se razvija obnašanje, ki težko greši proti disciplini, da, ki ta razvoj nalašč povzroča. Večina v pijanosti izvršenih več ali manj težkih pregreškov proti disciplini bi se kljub pijanosti ne bilo zgodilo, če bi se bili predpostavljani zavedali omenjene dolžnosti. Čez-

merno pitje je prepovedati in vsak pregrešek proti tej prepovedi brezobzirno ostro kaznovati. Poleg tega pa mora razumni in svoje podložne ljubeči predstojnik vse mogoče storiti, da opitega nič ne draži k prelomu discipline. In če to vseeno stori, potem naj se, če le kako mogoče, prezre, kar se v pijanosti v dejanju in besedi greši. Za nas mora veljati kot vodilno načelo: Za opijanje je vojak težko kazniv, ne pa za to, kar v pijanosti zagreši. Vojaški kazenski zakonik pa ne priznava pijanosti kot olajšujoče okolnosti. Toliko bolj je naša dolžnost, da kot predpostavljani zaščitniki, da bi se v pijanosti zgodili disciplinarni pregreški.

Zopet dva parnika izgubljen.

Hull, 13. januarja. (Kor. ur.) »Reuter«: Sodi se, da je izgubljen parnik »Sapho« proge Wilson. O posadki ni nobenih točnih poročil.

Hull, 13. januarja. (Kor. ur.) »Reuter«: Potopili so parnik »Trakair«. Ljudi so rešili.

Primorske novice.

Hrvatska umetnika na fronti. Profesorja hrvatske umetniške šole Robert Frangeš in Oton Iveković se nahajata že od 1. januarja na jugozapadni bojni črti, da nadaljujeta svoje študije. Prof. Iveković je svoje slike in portrete, ki so bili razstavljeni na Dunaju, razstavil sedaj s Frangeševimi kipi v Budimpešti. Umetnika ostane na fronti en mesec. Pozneje razstavita odlična hrvaška umetnika svoja dela v Zagrebu.

+ Pitacco v Rimu. »Reichspost« poroča: Prejšnji avstrijski iredentistični poslanec, katerega premoženje je pod prisilno upravo, biva zdaj v Rimu.

Goriški deželni glavar msgr. Faidutti je te dni z Dunaja odpotoval na Goriško, da se prepriča o tamošnjih razmerah. Pot ga vodi v Ljubljano, Gorico in Trst.

Za goriško-gradišćanske občine. Finančni minister je obljubil goriškemu deželnemu odboru, da je pripravljen ustreci njegovi prošnji in nakloniti goriško-gradišćanskim občinam z ozirom na izpadle dohodke predjem, da jim olajša upravljanje telkom sedanje vojne.

Dobava sena za goriško govedorejo. Pišejo nam: Govedorejci iz nekaterih občin na Goriškem so nakupili v okolici Logatca in v Novi vasi na Notranjskem seno. Železniška uprava je dala za prevoz tega sena na Goriško potrebne vozove na razpolago, a vojaška oblast je prevoz začasno ustavila, z namenom, da poprejo poizve, kako da je s stanjem goveje živine v dotičnih občinah in kako da so živinorejci preskrbljeni s krmo. Deželni odbor goriški, ki je o tem izvedel, se je brzojavno obrnil na vojaško oblast s prošnjo, da dovoli prevoz. Peto armadno poveljstvo je nato brzojavno vprašalo deželni odbor goriški, koliko sena in za koliko glav živine bi se naj izvozilo. Temeljem prejetih informacij je dal deželni odbor potrebna pojasnila in prosil vojaško oblast, naj dovoli izvoz tudi za tisto množino sena, ki jo bodo govedorejci z Goriškega morebiti še nakupili.

Trški dekan don Giov. Kren se nahaja sedaj zdrav v Florenci, via Macchiavelli. Collegio ecclesiastico.

Umrl je v Zagrebu vsled ran, dobljenih na jugozapadnem bojišču vojak 97. pp. Josip Kračun.

Iz Renč. (Imenovanje častnih občanov.) V nalašč za to sklicani slavnostni seji je občinsko starestinstvo imenovalo za častne občane: poveljnika naše brezprimerno hrabre vojske na južnozapadnem bojišču, generala Borojeviča, okrajnega glavarja goriškega g. Baumana, komisarja pri okrajnem glavarstvu g. Znidarčiča in vojaškega zdravnika dr. Jenakana.

Po 14 mesecih se je oglašil iz ruskega ujetništva Fran Benčič iz Kozine h. št. 1. Služil je pri pešpolku št. 27. Njegova žena Ana je povpraševala po vseh bolnišnicah, a ga ni mogla izslediti nikjer. Sedaj pa se je sam oglašil. Kako dolgo in v kakem strahu je živel uboga žena!

V Italijo je pobegnil c. kr. notar Ivan pl. Ditnico iz Šibenika. Te dni se je vršila proti njemu na višjem deželnem sodišču v Zadru disciplinarna preiskava. Obsodili so ga na leto dni suspenzije in 1000 K globe.

Predavanja na korist beguncem z juga. Dne 13. in 17. t. m. bo imel priv. docent prof. dr. Traversa v dunajski »Uraniji« predavanje o našem Primorju s svetlopi: »Narava in umetnost na naši Rivieri« (Gradež do Trsta in Trst do Kotora). Čisti dobiček je namenjen izključno beguncem z juga.

Slov. kavarno »Central« na Travniku v Gorici vodi dvova kavarnarja Pečenkota in znani gostje, ki vztrajajo v mestu, se počutijo tam prav domači, kakor vedno.

Iz ruskega ujetništva se je oglašil Ivan Dovožak iz Šempasa št. 61 na Goriškem. Poroča, da je popolnoma zdrav.

Iz ruskega ujetništva. Prejeli smo: Ker ne morem pisati domačim v Šempasu št. 179 na Goriškem, naznanjam tem po-

tom, da se nahajam zdrav v ruskem ujetništvu v Kazbeku. Alojzij Peršič, Rusja, Penzenska gubernija (Kazbek) Narovčat.

Otrok se zastrupil z žganjem. Desetletni Terzo Furlan v Trstu je v materini odsotnosti spil precejšnjo količino žganja, ter so ga morali vsled zastrupljenja z alkoholom prepeljati v bolnišnico.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 12. januarja. (K. u.) Zbornica je sprjela predlogo o oblasvenem posredovanju za delo, nato se je začela razprava o priznanju turške vere. Poročevalec Pekar je rekel, da se gre za 220 milijonov mohamedancev, toda Ogrom v prvi vrsti za junaški in plemeniti turški narod, s katerim Ogrje ne veže samo orožno bratstvo, ampak tudi sorodna kri turanskega pokolenja.

Proti anonimnim ovadbam.

Na interpelacijo posl. Benedeka o anonimnih ovadbah oseb, katere se smatra za skrivne, je konvedni minister baron Hazai izjavil, da tudi on ostro obsoja to postopanje, ki zlorablja oblast in nedolžne izpostavlja največji sramoti in pogosto tudi škodi.

Pa tudi oni, ki se dajo k takim ovadbam zapeljati ne iz zavisti, sovraštva ali podobnih nagonov, ampak v prepričanju, da store patriotsko delo, si naprtijo veliko odgovornost in neglede na veliko škodo za nedolžne nalože preobloženi gosposki obilo dela in na ta način povzročijo javnosti dosti škod. Od začetka so oblasti reagirale na take anonimne ovadbe, pa se jih je posledje opozorilo in sicer danes zadnjič, da se na take ovadbe ne ozirajo, ampak jih vržejo, kamor spadajo, v — koš.

Agitacija v Avstriji proti — Ogrski.

Poslanec Szmreszanvi pravi v svoji interpelaciji, da trezni patriotski krogi v Avstriji delo Ogrske v vojni ne samo cenijo ampak tudi honorirajo, toda v pretežni večini avstrijskoogrškega javnega mnenja raste agitacija proti Ogrski. Ministrski predsednik grof Tisza je rekel, da okupirana Srbija spada v ogrsko interesno področje. Toda od belgrajskega poveljstva sta med 60 častniki samo 2 Ogra. Pa tudi tamošnje urade so zasedli Hrvati in Avstrijci, same Ogrje ne. V oglaših ni več mažarsčine. Govornik se pritožuje, da so mažarske zastave, katere so razobesile zmagovite ogrske čete, povsod odstranili in nadomestili s črnožoltimi. Belgrajsko poveljstvo je tudi odstranilo srednji grb in nabilo prejšnjega.

Grof Tisza je odvrnil, da je spravljanje takih vprašanj v razgovor med vojni zelo nepremišljeno. Kar je govornik rekel glede Srbije, moram le deloma kontrolirati in po dosedanjih informacijah morem reči, da njegove trditve ledeloma odgovarjajo dejstvom. O odpravi srednjega in zopetni rabi starega grba ne ve ničesar. Mora biti le zmota in zato bo poizvedoval. Glede vprašanja zastave pa je armadno poveljstvo to vprašanje že načelno rešilo, ko naroča, naj se stavi tozadevne predloge. Vlada vsled preobitega dela med vojno teh predlogov še ni mogla staviti in dokler ni odločil vladar, ostane prejšnje stanje in se mora razobešati črnožolta zastava kot prapor armade. Za časa uprave raznih etarnih poveljstev v Srbiji se je marsikaj zgodilo, kar ni bilo prav in je graje vredno. Toda pri končni rešitvi bodo veliki interesi upravičene želje Ogrske gotovo izpolnjeni. Poleg vojaškega guvernerja bo kmalu visok ogrski uradnik imenovan za civilnega guvernerja. (Klici na levi: Mor-da gosp. Thalloczy?) Thalloczy je pravi Madžar, ki je zaslužno deloval v Bosni. V Srbiji sedaj urejuje upravo in po razgovoru z vojaškim guvernerjem je grof Tisza prepričan, da se izpolni vsak upravičeni ogrski interes.

Načelnik generalnega štaba in Ogrje.

Posl. Geza Polonyi je interpeliral radi izjave načelnika generalnega štaba Conrada v dunajskem vojaškem listu »Die Rundschau« z dne 24. decembra, kjer je rečeno, da vojaška tradicija stare, že stoletja v ognju bojev zlate armade več velja kakor pa narodno razbičanje duhov. Ta izjava žali splošno čustvovanje ogrskega naroda in ogroža obstoj in sestavo ogrske narodne države. (Živahni ugovori na desnici.) Govornik navaja nekatera mesta iz ravnokar izšlih življenjepisov Hötendorfa in sklepa, da se načelnik generalnega štaba ogreva za skupno državo in Ogrsko zapostavlja. Interpelant vpraša grofa Tisza, ali je pripravljen storiti primerne korake, da zabrani to nevarnost, ki grozi madžarstvu in ogrski narodni državi. Govornik zahteva, da se Avstrija in Ogrska v enaki meri pritegneta v vojno službo in se pritožuje, da se zlasti Ogrje iz pušče porablja za brambo Dobrdoba, dočim pa vojaki iz alpskih dežel stražijo mostove in viadukte.

Grof Tisza: Predvsem bi vprašal visoko zbornico, ali se v tem svetovno-zgodovinskem trenutku taka interpelacija strinja s častjo ogrskega naroda? (Živahno pritrdjevanje na desnici.) Ali se v tem trenutku spodobi govoriti o avstrijski »soldateski« in o Avstrijcih kot naših nasprotnikih in to v trenutku, ko se kot pošteni to-

variši ramo ob rami borimo tudi za življenjske interese Ogrske? (Živahno pritrdjevanje in ploskanje na desnici.) Odgovoriti hoče le na nekatere trditve. Res je, da so v nekaterih krajih od letnikov 45—50 let 90 odstotkov črnovojnikov spoznali za sposobne. Ravno zato se je v teh krajih naročilo novo prebiranje, pri katerem so morale naborne komisije nastopati s primerno vestnostjo. Glede pritegnitve prebivalstva v vojno službo poznamo v sedanji vojni le ta cilj: brambno silo zvečati kar najvišje. V boju v Karpatih so se ogrski in avstrijski črnovojniki sijajno izkazali. Ker pravi Polonyi, da gorske vodnike porablja za stražo pri mostovih, pravi grof Tisza, da mora v interesu resnice konstatirati, da sta alpska zborna 3. in 14. storila tako vojne čine, ki spadajo med najsilnejše in da je 3. zbor tudi v Karpatih prelivljal svojo kri. Ministrski predsednik mora zato odločno protestirati proti takim zastrupljajočim interpelacijam. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje na desnici.)

Kar se pa tiče izjave načelnika generalnega štaba, pa ministrski predsednik gotovo ni poklican za razlagalca. Res je v tej izjavi govora o nacionalističnem razbičanju duhov, toda interpelacija je enostranska in tendenčna. Za armado je važna vojaška tradicija, pa tudi narodno čustvo. Je stvar individualnega naziranja, kaj kdo postavi na prvo mesto. Grof Tisza stavi narodno čustvo na prvo mesto. Knjižam, katere je navajal Polonyi, ne more pripisovati kake važnosti. Pravi le, kar bo najbrže tudi Hötendorfi rekel: »Dug me varuj mojih prijateljev!« Ministrski predsednik tudi danes ponavlja svoje besede: Le blaznež se bo danes boril proti pravicam ogrske države s centralističnim stremiljenji. To se pa ne more nanašati na načelnika generalnega štaba, ko se že po svojem stališču mora vzdržati vsake politike in to tudi pravilno stori. (Klici na levi: Potem pa gre vse dobro.) Seveda gre vse dobro, ne samo vsled junških bojev naših čet, ampak tudi vsled izvršnih lastnosti načelnika generalnega štaba. Zato daje Polonyi takle odgovor: »Ker ne vidi nobene nevarnosti, tudi protidredb ni treba.«

Zbornica vzame odgovor na znanje.

Anglija na poti v Kanoso.

(K uvedbi splošne vojaške obveznosti na Angleškem.)

Menda se še vsi misleci, tudi med nevaralci, živo spominjajo, kako so ob izbruhu vojne voditelji angleškega ljudstva in angleškega tiska v bobnečih frazah vedno znova zatrjevali, da jim v boju proti Nemčiji in Avstro-Ogrski ne gre za to, da bi morda ogrožali narodni in državni obstoj teh držav, marveč da velja boj pruskemu militarizmu, ki da je v njem nevarnost za kulturo sploh in za vse ostale narode. Boj proti temu strašili militarizmu je bilo geslo, s katerim so naši nasprotniki pod vodstvom Anglije pred očmi celega sveta šli v boj zoper obstanek centralnih velesil; s tem plašcem so napram nevtralnemu narodu skušali prikrivati in opravičevati vse svoje mednarodnemu pravu nasprotujoče grobovine in svoje prave politične namene. Tisoč in tisočkrat smo v prvih tednih in mesecih vojne po deželah četverozveze čuli in brali to publico o nemškem, in sicer pruskem militarizmu. Polagoma pa so začeli ti glasovi postajati tišji in tišji, in nekaj mesecev že v deželah četverozveze in posebno na Angleškem o tem geslu pruskega militarizma ni nič več slišati. Vzrok, da so tako nepričakovano obmolknili, je v tem, da so se vodilni možje angleške države že delj časa bavili z mislijo, kako bi obsovaženi nemški militarizem presadili v svojo lastno deželo ter z njegovo pomočjo svoje ljudstvo, ki ne kaže prav nobene vneze za orožje, prisilili, da zanje zagradi. Ker pa Anglež po svoji naravi in vsled svojega zgodovinskega razvika vsakršno vojaško silo sovraži in zaničuje, ker je bil sleherni Anglež do sedaj vajen, da je na doseganje branilce svoje ožje in širše domovine, proti plači najete vojaške, s svojega visokega stališča gledal z nekim preziranjem in zaničevanjem, zato sta morala Asquith in Lloyd George angleško javnost le počasi in skrajno previdno pripraviti na svojo namero. In reči se mora, da sta se zadnje mesece v potu svojih obrazov trudila, da bi angleški narod pripravila na neizogibno dejstvo, da se mora na Angleškem uvesti splošna vojaška obveznost, — to pa ne samo s svojimi govori ter z opozarjanjem na dolžnosti do zaveznikov, ampak tudi s pripravljanimi odredbami pri nabiranju »prostovoljcev«, kar je doseglo svoj vrhunec v načinu naborov, ki mu je duševni oče lord Derby. Že ta vrsta prostovoljnega navačenja je za las podobna vojaški obveznosti, sajti ljudje so se na mnogovrstne načine silili, da se »prostovoljno« javijo za vojaško službo; zlasti se jim je pretilo z gospodarsko škodo, grozilo se jim, da izgube službo ali zaslužek. Ko pa je tudi to prisililo navačenje voditelje naborov razočaralo, morali so, ker druge

poti več ni bilo, krinko popolnoma odložiti ter stopiti pred svet z zakonom o splošni vojaški dolžnosti. Pa tudi tu so iskali predvsem nekako prehodno stanje in bili so prepričani, da so to vprašanje najsrečneje rešili z določbo, da naj splošna vojaška obveznost za sedaj obsega samo neozojene ter da naj bodo tudi lrci iz političnih razlogov te dolžnosti oproščeni. Ti neozojeni naj bi Angliji omogočili, da postavi četrti milijon vojakov na bojišče, skrbeli pa bi naj tudi za primerne rezerve, ki jih skupna angleška vojska potrebuje. Kako si angleška vlada misli, da bo to mogoče, tega nam ne pove, dasi ji mora že po podatkih, ki jih je poslal lord Derby, biti jasno, da ti samci nikakor ne bodo zadovoljni, da bi mogli izpopolnjevati vrzeli v rezervah. Kakor pravi lord Derby, se je namreč prostovoljno prijavilo v službo 1.150.000 neozojencev, dočim se en milijon samcev ni odzval in je med njimi z nesposobnimi vred samo 651.160 takih, ki se morejo v javni službi ali drugod pogrešati. Zaradi tega razmeroma majhnega števila neozojenih moških, ki bi se z njimi armada po uvedbi občne vojaške obveznosti povečala, vlada brzkone ne bo tvegala tega usodnega koraka in se bo morala splošna vojaška obveznost pač v kratkem raztegniti tudi na zakonske moč. Pred seboj imamo torej zopet le prehodno stopnjo, da se vzame ogorčenim sovražnikom splošne vojaške dolžnosti ost in moč. Zdi se pa, da so delavci to vladno namero že opazili in da se hočejo uvedbi splošne vojaške obveznosti celo v tej omejeni obliki resno upreti. To se dá sklepati že iz vesti, da so delavski ministri Henderson, Brace in Sgerts odstopili. Tem je pač razpoloženje angleškega delavstva znano, spoznali so, da je njih obstanek v vladi nemogoč ter so pač iz tega izvajali posledice. Ali bo pa notranje razburjenje angleškega ljudstva proti uvedbi prisilne vojaške službe tako dalekosežno, da bi moglo povzročiti v deželi resne nemire, da bi se angleško ljudstvo razcepilo v meščanski vojni v dva sovražna tabora ter vsled tega izgubilo na svoji akcijski sili na zunan, tega nečemo razglabljati, saj kažejo vsa izkustva v tem oziru od izbruha svetovne vojne sem na to, da bo tudi ta preizkušnja angleškega ljudstva, tudi to romanje angleške vlade v Kanoso minilo brez bistvenih presledajev. Anglija bo z uvedbo splošne vojaške obveznosti dobila pač en ali dva milijona več vojakov, a to ne bo v stanju, da bi bistveno vplivalo na dogodka na evropskih bojiščih in v Aziji, toliko manj pa še, da bi povzročilo kakšno izpremembo v korist četverozvezarstva. Iz tega pa tudi sledi, da ta ogromna žrtev, ta hazardna igra angleške vlade svojega namena ne doseže.

Nekaj o naši valuti.

Gotovo je že marsikdo mislil o vzrokih, ki so povzročili tako padanje vrednosti denarja v vojskujočih se državah. Če pomislimo, da ni samo nemška marka precej izgubila na svoji vrednosti, ampak da je tudi svetovni šterling precej padel, tedaj se nam ni treba čuditi, da tudi naša avstrijska krona nima več one vrednosti, ki jo je imela pred vojno.

Glavni vzrok padanja naše valute leži gotovo v tem, da smo obkoljeni od sovražnikov, ki nam ne dopuščajo izvažati svojih produktov v taki meri, kot smo jih pred vojno. Vsi oni dohodki, ki so se stekali v našo državo iz teh izvozov, so sedaj skoro usahnili. Uvoz nasprotno se je primeroma le malo zmanjšal, tako da kaže naša trgovinska bilanca znaten deficit. Uradno je konstatirano, da se je izvoz zmanjšal za 70, uvoz pa le za 30 odstotkov. Naši trgovci torej morajo veliko več plačevati v inozemstvo, kot inozemstvo njim.

Mirnim srcem lahko trdimo, da se te razmere ne bodo nič zboljšale, ampak, da bodo postajale vedno slabše, če ne poseže vmes močna državna oblast, ki bo z raznimi odredbami skušala to vrzel med izvozom in uvozom tako premostiti, da ne bo imelo to slabih posledic za našo valuto.

Prva odredba vlade je že izšla. Glasi se, da morajo vsi trgovci in sploh vsi imetelji deviz (inozemskih menic) iste izročevati Avstro-Ogrski banki. S tem bo gotovo dosti pomagano, ker bo tako izključena vsaka naša valuta škodljiva špekulacija. Avstro-Ogrska banka bo imela torej predgled čez cel izvoz in tako čez celo vrednost inozemskih deviz. Enako bo dobila od trgovcev in bank obvestila, koliko deviz rabijo oni da poplačajo uvoz iz tujine. Avstro-Ogrska banka bo v prvi vrsti upoštevala take trgovce, ki uvažajo neobhodno potrebno blago t. j. posebno živež. Drugo uvoze, posebno one luksurijsne blaga, bo kolikor mogoče omejila, če že ne popolnoma preprečila.

Nadalje bo v stanju Avstro-Ogrska banka, ki bo imela natančen pregled o zalogi in popraševanju po devizah, da določi tem primerno stalno ceno. Primanjkljaj, ki mora nastati vsled že omenjenega znižanega izvoza, bo morala kriti ta centralna banka t. j. Avstro-Ogrska banka, po-

tom raznih drugih finančnih operacij. Omenil sem prej, da mora določiti Avstro-Ogrska banka stalne cene, to je, da ostanejo cene vsaj za neko dobo enake in se ne bodo menjale tako hitro kot sedaj. To je neobhodno potrebno za vsakega trgovca, ker drugače sploh ne more izvršiti nobene kalkulacije. Za zgled, kako nevarnost pomenja ta nestalnost cen deviz za trgovce, naj navedem samo slučaj, ki se je zgodil v zadnjem četrtletju lanskega leta. Mnogo trgovcev je tedaj, upajoč da bodo slavne zmage, ki so jih izvajevale združene armade, vplivale na politično-gospodarski položaj, in da se bode na ta način zopet dvignila naša valuta, odložilo za nekaj časa svoja plačila, češ devize bodo cenejše in mi bomo na boljšem. V resnici pa je naša valuta še bolj padla in devize so poskočile, dotični trgovci pa so imeli jako občutno škodo. Po novi odredbi pa bodo trgovci pred takimi izgubami zavarovani.

Kakor sem že omenil je to le ena odredba, kateri morajo slediti še druge energičnejše, če hočemo, da dospemo do zaželenega uspeha, ki obstoji v tem, da obdržimo našo valuto kolikor mogoče dolgo časa na eni in isti višini. Če dosežemo to, smo že veliko dosegli, ker dovesti našo valuto na ono mesto, na katerem je stala pred vojno, bo naloga šele po sklepu miru.

V naslednjem hočem omeniti še neko drugo idejo, kako bi pomagali naši valuti. Ta ideja obstoja v tem, da podkrepimo s kolikor mogoče visokimi zalogami zlata Avstro-Ogrsko banko. Vsem je gotovo znano, kaj so napravili Nemci ob izbruhu svetovne vojne. Milijoni in milijoni zlata so romali v zakladnice Nemške banke. In v resnici, to ni ostalo brez uspeha. Poleg drugih faktorjev je tudi to pripomoglo, da se nemška valuta še sedaj tako krepko drži. To lahko storimo tudi pri nas. Med občinstvom in v bankah leži še dosti zlata, ki ne prinaša dotičnikom nobenega dobička. Ako bi pa ležalo to zlato v kletah Avstro-Ogrske banke, bi imelo to precejšen vpliv na veljavo našega papirnatega denarja. In takega zlata je po cenitvi Ignaca Latusa okoli 400 milijonov kron; svota, ki že nekaj zaleže.

Zdelo se bo marsikomu posebno poslednje precej čudno, a dandanes, ko živimo v času krushi, mlečnih in še raznih drugih znamk, taka odredba ni izključena.

Država ima pravico, zahtevati od posameznika vse neneobhodno potrebno, če zahteva to splošna korist.

Pomislimo moramo, da bode imel nazadnje tudi vsak posameznik dobiček od tega. Ker če se posreči, da obdržimo našo valuto na sedanji višini, preprečimo tako vsako draženje živil, ki jih dobivamo iz inozemstva. Zatorej je vsakega sveta dolžnost, da je pripravljen, da izpolni vestno vsako odredbo vlade, ki je namenjena v podkrepitev naše valute.

Dnevne novice.

+ Vpoklici črnovojnikov. Svoječasno se je določilo, da morajo črnovojniki rojstnih letnikov 1871 in 1870 pod orožje dne 17. januarja 1916, letniki 1865, 1866 in 1867 pa 21. januarja 1916. Iz upravnih vzrokov so bili po nekaterih krajih, tako n. pr. v delih Galicije, ti termini izpremenjeni. Te izpremembe pa ne veljajo za črnovojnike, ki stanujejo izven dotičnih krajev. Ti morajo pod orožje 17. oziroma 21. januarja 1916.

Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil črnovojniški poročnik 87. pešpolka Franc Junger. Ponovno najvišje pohvalno priznanje so dobili: nadporočnik 21. polj. top. p. Ferdinand Jelenc; nadporočnik 3. gor. top. p. Bernard Kokail, pri dom. polj. top. div. št. 22; poročnik 30. pp. Valentin Vončina. Najvišje pohvalno priznanje sta dobila asist. zdravnik 3. polj. lov. bat. Mavricij Matjašič in poročnik 17. pp. dr. phil. Josip Freitag. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: stražmojster dež. orož. pov. št. 7 Ivan Čibron, pri 4. armad. pov.; stražmojster dež. orož. pov. št. 12 Ivan Vilfan, pri 8. armad. zboru; nad. stražmojster Ivan Eisenzopf in Štefan Debelak, oba pri dež. orož. pov. št. 12, sedaj pri 8. armad. zboru. Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste sta dobila sanitetni praporščak 87. pp. Mandruzatto Homer in Sorger Ernest. Bronasto hrabrostno svetinjo sta dobila predmojster Hollerer Matija in topničar Persin Anton, oba pri 7. polj. top. p.

Vič. g. Hubert Rant, divizijski župnik, ni bil premeščen k brigadi, kakor smo poročali 4. t. m., marveč je bil že v drugi polovici novembra l. l. prestavljen k 90. peh. diviziji na jugozahodnem bojišču, vojna pošta 613.

Odlikovanje. Cesarsko pohvalno priznanje se je naznanilo fregatnemu kapitanu Alfonzu Wilfan.

— Vodstvo »Dejanja sv. Detinstva« naznanja p. n. poverjenikom, da je letno poročilo v delu in bo kmalu dovršeno. Zaradi pomanjkanja osobja v tiskarni se je tisk nekoliko zavlekel.

— Poročil se je g. Ivan Konda, posestnik in župan občine Črešnjevec, z gosp. Ano Kufalt iz Krvavčjega vrha, župnije Semič. Bilo srečno!

— Vihar na Dunaju, ki je divjal podnevi 11. t. m. je zvečer prenehal. Škoda, ki jo je povzročil vihar, se ceni na več stotisoč. Veliko oseb je težko ranjenih. V Pratru je podrtih veliko dreves. V 20. okraju je odnesel vihar z nekega poslopja 20 metrov široko streho. Iz vseh okrajev se poroča o veliki škodi, ki jo je povzročil vihar. Vihar je pogasil luči na postaji Fischau, vsled česar je zavozil dunajskonomoški vlak v nek prazen vlak. Nevarno je ranjen stotnik Eyer, 30 oseb, med njimi pet železničarjev, je lahko ranjenih.

— Umrl je v št. Juriju ob južni železnici posestnik in gostilničar g. Rudolf Dobovišek.

— Pogreša se od 8. t. m. slaboumen Franc Starman iz Godešič pri Škofji Loki, star 36 let. Kdor bi kaj zvedel o njem, naj to naznani bližnji žandarmerijski postaji ali njegovemu očetu Lovrencu Starmanu v Godešičah št. 2.

Ljubljanske novice.

Ij V Pulju je našel smrt med valovi dne 25. decembra 1915 Josip Prijetelj iz Ljubljane. Bil je uposlen na ladji »Custozza« in priljubljen od vseh tovarišev. Dobro je bil znan tudi pri tukajšnjih pevskih društvih. Zapušča ubogo staro mater, katero je izmed 14 otrok le on sam živel, ter ji bil v podporo, sedaj ji je še tega edinega kruta smrt oroapala. Pokopan je bil 9. t. m. z vsemi častmi ter počiva na ondotnem pokopališču. Bodi mu zemlja rahla! R. I. P.

Ij Padel je na severnem bojišču poročnik dragonskega polka Beno Schusterschitz.

Ij Umrl so v Ljubljani: Josipina Zaslaznik, hči kavarnarja in slaščičarja, 22 let. — Ignacij Kos, dninar-hiralec, 63 let. — Ivan Marolt, delavec-hiralec, 27 let. — Ivan Klemenčič, nadspredovnik v pok. in posestnik, 46 let. — Katarina Lukežič, pilarjeva vdova, 70 let.

Ij Zdrob razprodan. V vojni prodajalni pri Mahru se je ustavila prodaja zdroba, ker je za sedaj cela zaloga razprodana.

Surovi sladkor. Centrala za krmila na Dunaju sporoča, da se bode razdelitev surovega sladkorja na Kranjskem vršila po »Gospodarski zvezi« v Ljubljani. Živino-rejci in občine, ki potrebujejo za krmila surovi sladkor, naj se obrnejo na imenovano razdelilnico.

Ij Bohušlavov večer v »Mestnem domu«. Danes smo prejeli: V soboto dne 13. januarja 1916 ob 8. uri zvečer se vrši Bohušlavov večer v veliki dvorani »Mestnega doma«. Sodelujejo: ga. Berta Javurek, koncertna pevka in kvartet prof. Kozine. (Kozina, Dermelj, Završan, Kragelj.) Cene prostorov: Sedeži po 3, 2 in 1 K. Stojišča po 60 vin., za dijake po 40 vin. Predprodaja vstopnic v Česarovski trafiki v Šelenburgovi ulici in na večer koncerta od 7. ure dalje pri Liagajni.

Ij Obrtna statistika leta 1915 v Ljubljani. Lansko leto je pri mestnem magistratu priglasiło svoje obrti meseca januarja 7, februarja 13, sušca 10, aprila 11, maja 8, junija 10, julija 7, avgusta 10, septembra 10, oktobra 13, novembra 10, decembra pa 11 strank. Odglasil je meseca januarja 13, svečana 11, marca 7, aprila 9, maja 8, junija 13, julija 12, avgusta 7, septembra 7, oktobra 9, novembra 8, meseca decembra pa 12.

Ij Pozor! Trgovci in obrtniki, ki pošiljajo dolžnostna naznanila o zalogan usnja, kož, kožic in strojih trgovskemu ministrtvu na Dunaj, morajo vedno napraviti pravičen naslov, kakor je bilo v prvotni naredbi povedano. Naslov: C. kr. trgovskemu ministrtvu — ne zadostuje. Pravičen je: C. kr. trgovskemu ministrtvu (Trgovsko-statistična služba, Dunaj, I., Biberstr. 16). Nemški: K. k. Handelsministerium (Handelsstatistischer Dienst) Wien, I., Biberstrasse 16. — V prihodnje se je tega natančno držati.

POZDRAVI.

S severnega bojišča. — telefonski oddelek — pošiljamo pozdrave in voščimo srečno novo leto vsem znancem in prijateljem: Jos. Turk, Anton Čuk iz Logatca, Ferdinand Kregar iz Ljubljane; Josip Zalar, Ivan Plesnica iz Cirknice, Anton Jug, Ivan Kavčič, Alojzij Dekleva, Josip Konestabo, Ivan Grzečič, Ivan Havre, Kozina, Ignac Brus, Ivan Gruden, Hotedersica; Matija Štrukel, Hrenovice; Anton Košir, Zirovski vrh, Franc Vlah, Martin Tankovič, Pazin, Istra, Josip Mlač, Sežana, Anton Stojkovič, Anton Milkovič, Trst.

Pogrešani vojakl.

Pogreša se Janez Blažič, vojak 17. pp., 1. stot. Ranjen je bil v Podgori pri Gorici. Kdor ve kaj zanesljivega o njem, naj blagovoli sporočiti očetu: Franc Blažič v

Štravberku 7, p. št. Peter pri N. m. — Pogreša se Anton Košir, k. u. k. Inf.-Reg. 87, 2. Feldkomp., Pojasnila prosi Marijana Košir, Lučne, p. Gorenja vas, Gorenjsko. — Pogreša se Blaž Jelovčan, k. k. Landwehr-Inf.-Reg. Nr. 19, 2. Bat., 1. Komp., 2. Zug. — Od meseca majnika ni o njem nobenega sluha. Pojasnila prosi Franciška Jelovčan, Čabrače 8, p. Gorenja vas, Gorenjsko. — Pogreša se že od 13. junija 1915 Josip Križaj, Feldjägerbaon št. 20, na gališkem bojišču. Kdor od znancev ali njegovih tovarišev bi o njem kaj vedel, se prosi, naj sporoči, za kar se mu bode zelo hvaležno. Franc Križaj, p. Dol. Logatec, Čevca št. 49, Kranjsko. — Stanko Verbič, Landsturmhaon Nr. 157, 3. Komp., 3. Zug, se pogreša od 14. novembra. Pojasnila Marija Kahne, Rimska cesta 23, Ljubljana. — Išče se Janez Mežik, 17. pp., 2. stot., 1. bat., Pogreša se že od 10. januarja 1915. Pojasnila župnemu uradu Kranjska Gora, Gorenjsko. — Pogreša se Maks Rogar, k. u. k. Feldjägerbaon Nr. 7, 1. Zug, Feldpost 32. Če morda kdo njegovih tovarišev kaj ve o njem, naj sporoči njegovi ženi Neži Rogar v Kranjski Gori št. 62, Gorenjsko. — Moj sin Evald Ulrich, kadet v rez., 4. bat., 87. pp.,

od nočnega napada z dne 25. julija pogreša. Prosim vse starše, da vprašajo za mojega sina pri svojih gospodih sinovih, kateri imajo v tem času isti naslov in mi sporoče o usodi mojega sina. Joh. Ullrich, Lehrer in Krems a. D. — Anton Lesica, k. k. Landsturm-Wach-Halbhaon, 1. Komp., Maribor, Štajersko, išče svoja dva brata Ivana in Josipa Lesica in Josipa Jakonič iz Kormina, kateri so meseca maja odšli k vojakom k 97. pp. in od takrat ni od njih nobenega glasu. — Družina Sosič, Opčina št. 164 pri Trstu išče Ivana Sosič, 55. pp., 5. stot., 1. vod. Pisal je zadnje pismo iz Galicije 24. maja 1915 in še od takrat ni od njega nobenega glasu. — Marija Zavadlav, begunka, Zlouchice št. 26, pošta Ouzice u Kralup n/Vet., Češko, išče Antona Zavadlav, ki je bil v vojski proti Srbom ter je služil pri Grenzkomp. I/6. — Kdor ve za Janeza Uršič iz Ladi št. 9 pri Kobaridu, in Janeza Uršič iz Ladi pri Kobaridu vulgo Lesenkar, ki sta služila poprej pri dom. pp. št. 27, se prosi, da naj to naznani na naslov: Franc Koren, k. k. Fest.-Art.-Reg. Nr. 4, 21. Feldkomp., Batterie Nr. 2, Pola. Marinefeldpostamt. Prosim vse prijatelje in znance, da mi naznani ako je komu kaj znano. — Jug Ivana iz Rutov po domače Zajcova, p. Volče, išče svoja sinova, ki že od meseca maja nič zanje ne ve. Jakoba Jug, Regiment št. 36, 2. komp., 4. oj,

ter njegov brat Franc Jug. Kdor bi kaj vedel od njih, naj mi sporoči na ta naslov: Ivana Jug, Rakovec št. 72, pošta Podmelo, Primorsko. — Lavrencij Franc iz Vrha od sv. Mihela št. 6, sedaj begunc v Deizendorfu N.-Ö., išče svoja dva sinova Janeza in Franca Lavrencij, ki sta odšla marca in aprila k vojakom in ni od nobenega sledu od njih. — Jelen Marija iz Dobroba št. 49, sedaj begunka v Deizendorfu pri Zelerndorfu, N.-Ö., išče svojega sina Nemica Antona, ki je bil pri trenu in ne ve že tri mesece nič za njega. Vljudo prosi, če kdo ve kaj, kje se nahaja, da se ji to sporoči. — Ako kateri kaj ve za Michaela Dugar iz Srednega, kateri je svoječasno služil pri 4. Landw.-Inf.-Reg. in Hermačor na Koroškem, je vljudno naprošen, da sporoči njegovi sestri Alojziji Jug, Barakenlager Nr. III., Zimmer Nr. 1, in Bruck a. d. L., N.-Ö. — Ako kateri kaj ve kje se nahaja sedaj Franc Skolč iz Breginja 26, kateri je služil pri k. k. Lir. Nr. 27 in Bad Aussee in je bil zopet prideljen k marškompaniji, je vljudno naprošen, da to sporoči Francu Kavčič, Barakenlager Nr. III., Zimmer Nr. 3, Bruck a. d. L., N.-Ö. — Ako kdo ve, kje se nahaja Filip Novak pri Arbeiterkomp., naj se to sporoči njegovi ženi Novak Matildi, Baracke 9/14, Bruck a. d. Leitha. — Spodaj podpisana prosim vljudno za pojasnilo o osebi g. Frana Petkovšek nahajajočega se pri topničarjih na ruskem bojišču, o katerem nam ni nič znanega že pet mesecev in pol, kje da se nahaja, Marija Petkovšek, Rojan Škale 362, Trst. — Pogreša se od 6. julija infanterist Franc Mikše,

Bojeval se je na italijanskem bojišču že začetka julija a na noben način ni moglo zvedeti za njega. Če bi bilo kateremu kaj znano, tudi moglo kateremu njegovemu tovarišu, ki so se skupaj bojevali, naj ustreže njegovi ženi, ki lepo prosi obvestila in ji naj pismeno sporoči. Katharina Mikše, Haag, p. Lörsch, Nemško (Deutschland). — Iskreno se prosi g. nadporočnik Horak, kje se nahaja tisti Tominc, ki je v Rusiji v ujetništvu, od kje je doma in ali je bil dotični prej poddesetnik. Prosi se ponižno, ker njegovi starši ne vedo od njega nič že od 12. junija 1915. Bojeval se je v bližini Kolomeje, Marija Prelec,

Barka št. 51, p. Vremški Britof, Primorsko. — Pogreša se črnovojnik Alojz Milanič z Vojske, c. in kr. pp. št. 55, 9. komp., Vstopil je k vojakom dne 12. februarja 1915. Pogreša se že štiri mesece. Kdor bi vedel, naj blagovoli to naznani očetu Martinu Milanič št. 46 na Vojski, p. Nabrežina—Komen, Primorsko. — Ali je komu kaj znano, kje se nahaja sedaj Franc Kobetič, lovec pri c. in kr. poljskolovskem bat. št. 7, 2. komp., 1. vod. Koncem novembra t. l. je bil težko ranjen na italijanskem bojišču in od takrat ni več nikakih vesti o njem. Blagohotna poročila prosi njegov oče Josip Kobetič v Črnomlju. — Išče se Jožef Šavli in Albin Šavli iz Ladi št. 2 pri Kobaridu, ki sta pri vojaki. Eden je bil pri 97. pp., drugi pri Arb.-Abt. Kdor bi kaj vedel o njih, se vljudno prosi naznani Francu Šavli, Not-Reserve-Spital Nr. 2, Bar. III., Eggenberg bei Graz. — Pogreša se vojak Franc Rupnik od c. kr. domobranskega polka št. 27, 13. stot.,

Od decembra meseca leta 1914. ni nobenega poročila o njem. Prosi se če bi kdo kaj znal o njem, naj sporoči njegovemu očetu Antonu Rupnik, posestnik, Dobrova št. 45 pri Ljubljani, Kranjsko. Kdor kaj o njem sporoči, se mu povrne stroške in dobi še primerno nagrado.

Pogrešajo se dalje Št. Gabrijelčič, begunc iz Kožbane, biva na Šentviški gori, p. Slap ob Idriji ter išče svojega sina, o katerem že od meseca maja nič ne ve. Njegov naslov se glasi: Josip Gabrijelčič, 97. pešpolk, 5. stotinja, 2. vod, Kdor bi kaj vedel o njem, naj blagovoli sporočiti na zgorajšen naslov. — Kdor bi kaj vedel, kje se nahaja Franc Hrast iz Starega sela št. 7 pri Kobaridu, ki je služil pri pešpolku št. 58, in Janez Urbančič, Staroselo št. 23, ki je služil pri polj. top. p. št. 8., se prosi, naj naznani Janezu Uršiču, p. Faal pri Mariboru, Štajersko. — Ivana Ciglič, k. k. Flüchtlingslager, Baracke Nr. 13, Zimmer 5, Bruck a. d. Leitha, išče svojega moža Josipa Ciglič.

Ki je odšel pred dvema mesecema na laško bojišče in od takrat ni od njega nobenega glasu.

Govori se, da je za nakup varnih in priporočljivih srečk z zajamčenimi dobitki (do 630.000 kron) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastoj. — Opozorjamo na današnji zadnji oglas »Srečkovnega zastopstva« v Ljubljani.

Kino Central

v dežinem gledališču.

Cetrtek 13., petek 14. januarja:
Izum profesorja Berqa.

Drama iz umetniških krogov v 3 dejanjih.

Kdo me poroči?

Veseloigra.

Kar je preveč, je preveč.

Veseloigra.

Naročajte „Slovenca“!

Organist in cerkvenik

dobi službo pri veliki romarski cerkvi M. B. na Črni Gori pri Ptuj, ker je dosedanj pri vojaki. Dohodki (denar, žirce, lastno gospodarstvo itd.) so prav dobri, stanovanje krasno, oružje umetno prenovljeno. Oglasijo se naj le v vsakem oziru prvo vrstni prošniki. Nastop 15. sušca t. l. Pisma z zn. na: Župni urad Črni Gori pri Ptuj, Štajersko.

Stara dobro idoča

trgovina

z mešaním blagom v Ljubljani na brezkonkurenčnem prostoru se radi bolezní prodá. Ponudba naj se pošlja na upravo lista pod „34 let obstoječa“.

Knjigovodja ali knjigovodkinja

(samo dobra moč) večja tudi strojepisja dobi s 1. februarjem službo pri nekom podjetju v Ljubljani. Ponudbe, v katerih se naj navede na koliko plačo reflektira in navedbo sposobnosti pod šifro: Zanesljivost 97 na upravnistvo „Slovenca“.

Bruskega pomočnika

sprejme takoj ali pozneje
M. Podkrajšek, brivec Ljubljana.

Kranjske klobase in brašnjava-garce ter preka, en špeh

dobe člani odslej naprej v trgovini »Gospodarske Zveze« na Dun. cesti št. 36.

Pouk

v slikanju in risanju

daje akademični slikar. 12 ur 16 kron. Ponudba pod „ADRIA“.

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože, tekom 3 dni korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY, Kaschau (Kassa) L., poštni predal 1282 Ogrsko.

Naznanilo.

Dovoljujemo si vljudno naznanjati, da smo vsled izdatno povišanih cen za premog od 16. januarja 1916 naprej svojemu koku nastavili sledeče cene:

Ako se ga vzame naenkrat:

- manj kot 1.000 kg za vsakih 100 kg K 5.50,
- več kot 1.000 kg za vsakih 100 kg K 5.40,
- 10.000 kg (en vagon) za vsakih 100 kg K 5.30.

Te cene vbljajo v plinarni in pri takojšnjem plačilu; dostavljajo koku na dom ali na kolodvor se računa posebej kakor doslej.

V Ljubljani, dne 11. januarja 1916.

Ljubljanska delniška plinarna.

Prodajalko

dobro izurjeno z deželo, in krepkega dečka iz poštene hiše sprejme večja tverda na Dolenjskem. Ponudbe pod »344 post. rest. Karmela«.

Vdovec

star 45 let, vojaščine prost, v zelo prijetnem kraju v predmestju z obširnimi posestvom in stalnim postranskim zaslužkom na Dolenjskem, se želi v svrhu ženitve seznaniti s poštnim samskim dekletom ali vdovo brez otrok ne pod 30 let starosti, ki bi imela veselje do gospodinjstva in vzgoje nedoletnih otrok. Imetje je postranska stvar. Resne ponudbe, če mogoče s sliko, ki se sigurno vrne, naj se pošljajo pod naslov: »Vdovec na Dolenjskem št. 11.« upravnistvo Slovenca v Ljubljani. 67

Ako naročite

in to nemudoma storite.

1 srečko avstrijskega Rdečega križa
1 srečko ogrskega Rdečega križa
1 srečko budimpeštanskega Rdečega križa
1 dobitni list 3. zemlj. srečka iz l. 1880
1 dobitni list 4. ogr. hip. srečka iz l. 1884

Mesečni obrok za vseh pol srečk ozi. dobitnih listov samo 5 kron

12 žrebanih vsako leto, glavni dobitki 640.000 kron
dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do 4000 frankov popolnoma zastoj!

Pojasnila in igralni načrt pošljite brezplačno: Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Prosim, oglejte si predležene oblike nog, in na bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagoden. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušen. večaka.

Poskusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvala

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Mesto posebnega obvestila.

Jakob Zalaznik naznanja v svojem ter v imenu svojih otrok potrtega srca vsem sorodnikom, prijateljem in zancem prežalostno vest, da je njegova srčno ljubljena hčerka oziroma sestra, teta, gospodična

Fini Zalaznik

včera ob 10. uri zvečer, po dolgi mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, v starosti 22. let, mirno in udano preminula. Pogreb nepozabne ranjke se vrši jutri v petek dne 14. januarja t. l. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na Starem trgu št. 19 na pokopališče k sv. Križu.

Posmrtna maše se bodo brale v farni cerkvi Sv. Jakoba.

V Ljubljani, dne 13. januarja 1916.